

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Tractatus III

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

atq; totū complicat corpus significat
 nimis timidū parvū verū et mltō libe-
 ralem Si autē ad celeritate motus accidit p-
 turbatio oculorū capitis inconstancia et an-
 helicus pressus hoc iudicia pōit hōis mag-
 nū eladū et iuramē et audacem Qui vero
 breues passus hē asdem qz accelerat ma-
 lignus ē dicit plus tamē timidus et in-
 beallus habendus est Tardus incessus pna-
 lis ē amū indicat pinguorem nisi alia p-
 gna potentiora differant Si autē pna-
 ta sit tarditas et interdū respicit et cer-
 uicem reflectat et circumspicit suplie ho-
 contat signū Recte autē cuncte et mollit-
 spiculas gerente et compōito gradu me-
 tū et mōtū pnaabit Qui autē pedū
 et manū motus sū coaus motibus corpis
 pnaūt et sū bñ et moderate et mōtū
 quille mferūt cū melinacōe aliq; capitis de-
 tenas et cervicis hoc indicat hōis mag-
 animū et fortem talis emē incessus leo-
 nis qui humores qmōdo mcedit erecto
 collo superbus et m solens vetti simie in-
 dica Qui autē tempe instabilis mouent-
 et declinant frōtū ad dexterā ptem
 que mollior ē sūta pūta sunt iudicandi
 deces autē pbant frōtū quoz corpus
 declinat ad sinistram qz illi retinent mo-
 tus in stabili Qui vero sepe submitit at-
 qz corpus in honeste mfirmū blandi p-
 qui ad carnes blandientes referūt dicit autē
 ad alexandru dicit qui mouet frōtū et
 loquit manū est in vidus et eloquēs et
 decaptor Qui vero abstinens est amoni
 manū hūc ē perfectus in tellad bñ dis-
 pōitū et fami qpli

*Tractatus tertius pmi libi aialū in quo agi-
 de mēbris mētibz Capitulu pmi de gen-
 ra aialū in mēbris et anathomia cereb-
 et nā ipūis*

*In hys qram pmsimū locuti sūz
 de mētibz et nō de mētibz
 nisi de illis q quēta sūz extioribz
 sicut ē matris et vepca et caia
 pellicula ventris Nūc autē de mētibz q
 sūnt mstrūta vntū pualū sicut cor
 et pulmo sūc etia sūnt mstrūta vntū
 nāliū sicut epay splen et mēstina et
 vncōs Dicamus igit q mēbra mēiora
 nō sūnt itacognita sicut extiora q pbratē*

sensu Nos igit oportet rememari de
 hys que saltem p hōie mō cognita sūnt
 et ut compem ea mēbris aliorū aialū
 quoz nā quo ad mēbra mēiora ē pma
 mēbz hōm quia aialia multo p pūta
 hōm in mēbris mēioribz qz in extioribz
 Et tū hoc frōm tūc cū qplety et pfectus
 liber iste qui de pna aialū et p amēmbra
 aialū cognoscemū causa autē quāc in mē-
 ribz magis similia sūnt aialia sibi inuicē
 et hōm qz in extioribz est qz in fiora p
 p elementalia facenna matiam extiorū et
 sicut ē similitudo mineralū in mētibz
 et sicut hōmōta hūc matiaz plante ita
 in mētibz quēnt aialia quas matiaz
 extiora autē exerceat opa et illa fōtia
 et dissimilia mō sūnt pūta passiones p-
 sicut sūnt organa corpus qui valde ab p-
 tus ē et ideo oculi aialū similiores p
 omniū alyz mēbris extioribz Nō et
 q fundat mulat in aialū nāz sicut tac-
 tus et gustus post hoc aut simlior est
 auditus et sic ē deolefactu post auditū
 Supius autē et tactus valde sūnt dignos
 et gnaliter in strūta passiaz vntū
 eo qz mferūt eis passiones ab extiorē
 que sūnt ead ad omnia pūta sūnt multa pū-
 ra in strūtis actiuis p fiaentalis mo-
 tid que sūnt extiorū que ex pna pcedūt
 aialū natura Et ideo pōm dūler pūte
 nature aialū dūer p fiaent et illa qz
 tamē ipoz sūnt magis in natā magis
 etia pūnt in organo illis sicut equi
 et a sūm impedibz et bos et cervus et
 p decaly sūnt mētibz magna fere
 omnia aialia hūc pūtidmē p epata corp
 et cerebella et pulmōnes multū quēnt
 et similitē stomachi et mēstina hōc
 em p vasa matie amēmeti q mgnē ead
 ē plūbus aialibus Et fōmales dūas
 accipit adigōe vltima q qplety i mē-
 bus organo fōmalū differētibz hōc
 ead etia causa ē q quēnt aialia plus
 in similibz mēbz qz m dūpūtibz sūnt
 em magis referūt ad matiam et diss-
 imilia magis ad fōmā Inter omnia autē
 mēiora et similia maior vntū ē que
 mēntia aialia mērebrū pūta illa em

in omnibus cerebri hntibus & mollis al-
ba et huda et quas duo diuisa ante et po-
Alia q' mior & mollior et postior aliq'nt
ho durior et stior et id p' cognoscat ce-
cerebri facile homis cognoscat cerebri sub
aliam aialiu per relaco ad ipm dicamq'
igitur q' suba cereb' quid nos cognoscere
q'rimq' diuidit' inter partes quarid' ama
& suba velata alia suba medullas tertia
aut est ventris qui sunt mipo qui sunt
p' aiali plem Nervi aut' sit p' aut' vir-
gulta quodam ex ipso p' d'ca no' tame' sit
aliquid sube ipso totid' aut' cerebri per
longitudme hinc diuidit' in duo q' p' h'at'
p' mediu' medulle apice et per mediu' pd
liculas suas et per mediu' ventriculor'
suaz et hoc e' idco ut statim ee' duplex
auxiliu' cogit' fer' ad vtriusq' organu'
sensu' et motuaz d'ca apice ex vtriusq'
latere que omia duplicia facta sunt p'
tam q' supra dixim' q' videlicet si amdat
notamentu' om' q' saluat' pars altera
Est aut' ap' cerebri suba facta frigida et
humida p' d'ca nales qualitates q' p' d'ca
ipm factu' e' aut' p' d'ca t'ca p' d'ca p' d'ca
quaz ama e' q' cu' fiat continue motu'
in ipso ex motibus nervoz motuaz vir-
tutid' postius et passiones tona' fiant
in ipso ex motibus sensibilib' antecius
si non ee' frigidissim' in flammaz ex ca-
lore qui copatur ex motibus illis mul-
tis et q'ntius Sed aut' e' q' cu' p' d'ca
calidus valde m'cat' ei acorde p' du-
as arterias q' dirigut' acorde ad cerebri
de quib' supra in anastoma arteriaru'
dixim' Si tame' hoc suba cereb' ee'
calida aut' h'ata efficit' omis opaco'es
aiales q' p' d'ca et q' fise eo q' sup' flau' ca-
lidu' consistet opaco'es et confise sicut
in alijs tertia causa e' multitudo p' d'ca
lucidoz qui sunt in ipso qui ap' d'ca
et hinc suo m'cellas aialiu v' d'ca ex
citarent in flammaz dissoluetem vel n'
esset frigiditas cerebri tampan' hys
aut' decausis facta e' cerebri suba
huda aut' e' p' d'ca n'az ut motus de
quo dictu' e' non exiret apm et ut
in p' d'ca m'p' d'ca omibus formis d'ca

aialiu Et ut etiam ad bonu' figu' per
p' d'ca possit redigi antius & postius In
ipa aut' sui h'uditate factu' est molle et
p' d'ca p' d'ca quidem ut sit h'uditate ad
tenendas formas que veniunt ad ipm Et ut
id quod orit' ex ipso nervi videlicet motu'
et sensu' sit viscosissim' et extensibile per
diuersas corpis flexuras Et ut m' d'ca
tu' quod ex ipso datur nervo et m' d'ca sit
bonu' q' am' d'ca p' d'ca et viscosa sicut
et m' d'ca ex cerebri Siquo em' nervu' d'ca
ee' flexuosu' et duri aliq'ntu' et duriaz
euenit eis per distanciam a suo origine appar-
tuit n' d'ca ut p' d'ca p' d'ca ee' p' d'ca
quia aliter inflexibile' m' d'ca Ad huc
aut' quia p' d'ca m' d'ca d'ca debuit no'
ee' leuis et rari m' d'ca h'uda p' d'ca
sustentat' Si em' ee' duri et stius ledent'
Deo m' d'ca et m' d'ca opaco'es suba
em' cerebri no' equalit' e' leuis et mollis
qm' ant' d'ca pars est mollior leuis et
p' d'ca Et postior durior et stior et
est velamen diuidens inter duas p' d'ca
ipius de quo in suis faciem' m' d'ca In-
tuis quippe mollitiaz et leuitas sicut n' d'ca
quia tu' sensus sit speculator congruus
locus est aut' ant' d'ca organa sua
p' d'ca mollitiaz et leuitate ad h' d'ca
formas sensibilib' plurim' aut' nervoz p' d'ca
tuaz cu' m' d'ca aut' postius m' d'ca m' d'ca
e' et m' d'ca et m' d'ca est aut' p' d'ca
dilos d'ca si per longitudine corpis d'ca
tam aqua apparet oru' nervos fortes
et duros et idco quomens sicut apm pas-
terius ee' p' d'ca et durius velame' aut'
quod e' m' d'ca gradatu' p' d'ca e' p' d'ca
duas t'ca quaz vna e' q' mollis pars cu'
p' d'ca acontactu' parat' dura Sed vero
est quia nervi descendentes ab ipso p' d'ca
suis originib' diuidit' et sepanit' ab in-
lucem apparuit agit' q' ee' aliquid firmu'
quod q'nter eos et id' distensa est
per ipm pellis firma cu' m' d'ca et
per quod retineant' ne decidant ap' d'ca
suo g' d'ca et m' d'ca post m'
flexionem aut' velam' istud post m'
post cerebri e' locus vacuus qui vo-
cat' circular' sive lacua h' d'ca lacu' d'ca

alij et ad illa Vene venientes ab epe
 effundit sanguis q' apportat et ubi durat
 aut forte acaliditate supflua tempa et sbe
 cerebri afflatur que loco exstant Vene in
 tentes cerebri fugentes ipm p sua orifia
 supra torcular dura et cu succedunt depar
 tant cu addnas Venas de quibus omibus
 diximus in anatoma Venas nec hoc apte
 repetit lacune aut illius si natiuitatis aux
 ilio e qua nervi et membra ledentur si q
 turgent cranio et ideo oportuit ut fient
 originis eoz quodistancia quedam aciano
 Interdum aut parte cerebri orunt ab eo duo
 adducta mamillata per que fit odora
 tus et h quide parit differunt acerebri
 mollitie sed moderatibz caro q sequi
 ca aliquid de duricie nervoz amplius
 aut sine duo pamiuli cerebri capien
 quoz superior qui ad cranio elevat est ppi
 sior et durior ut respicit duriciam ossis
 et phibeat notamenta que sub esse veunt
 ad cerebri pvenire Et ppter duriciam su
 am et matiam custodia q impendit ce
 rebri capiendis notamenta ossis q dura
 in vaca Sedus aut e pamiula subat
 mollis ad herens cerebri et mollitie co
 apies ipm et custodit ne adductorem
 elevat duriter impingat qm em dilata
 et qm constingit et aln elevat p'cipue
 metamore et tantu magnaz vacu et
 tue mollitacs eius mdura et p'p' m
 pacta ledi posset nisi mediu plus p mol
 le q' dnu apm custodiret et ob hanc
 pie mns custodiam pia m' her pellic
 ula m'cupat ppter mnia aut cerebri
 mollitac et mnia cranio duricie app'che
 ut duplici involuetur medio uno quide
 tegente et tangente Et alca quide m
 pediente impatiaz ad os no aut cere
 bri tangente Sp'alem tamen p'p'at ut
 litatem pia mater q videlicet est liga
 mentu venoz ta pulsantia q quietas
 ad cerebri venientia q absq' dubio co
 tineri non possent ppter mollitac cere
 bri nisi pamiulo dicto quasi p'dma qd
 qment in suis p'p'is s'ibus et loas di
 usionis cerebri h'ce pellicula ingredit

in subam cerebri et tendit ad ventulos
 ipius et p'tendit usq' uel iuxta postec
 ventriculu et ibi no involuit cerebri co
 q' ibi non indiget eo ppter duriciam p'am
 qua h' pamiulus aut p'p'is m'qua
 tangit subtilem sed ubilibet eleva abeo
 et no aliquid q' tnuans inter eos m
 vene pulsas et quete ex p'p'is ve
 nientes et usq' ad subtilem p'venietes
 siue penetrantes alligat em quibusdam
 ligamibus pamiulaibus q' co'p'is p'p'
 so p'p'is orunt et veniunt ad cranio di
 usiones de quibus in anatoma capit
 diximus Et illa ligamenta pamiulaia etia
 per os in futuris et alijs quicquidibus p
 tingit ad ostia cranio Et ibi reventur
 co'p'is pamiula in ovalice cranio co
 tuis sup q' pamiulu diffundit caro q
 est circa cranio cui postea supduat
 cutis co'que capilli orunt Ita q' p'mudo
 p'p'is sut pili am cutis et q' m' caro
 et em pellis q' tota et q'nta de cra
 nio et p'p'is dura m' et p'p'is pia
 m' h' omnia sunt in superiore capias p'te
 adhuc aut cerebri
 p'dm sua longitudine tres h' vete
 quoz quilibet per latitudine sua duas
 h' partes dextera videlicet et sinistra
 ppter linea que p' longid' diuidit m'ior
 aut q' longa e et sensibilit' diuidit
 mduas partes dextera videlicet et si
 nistra que pars iuuat odoratid p'cut
 diximus iuuat eoz ad copulsoz supflu
 tant per os nasi quod colatoriu vocat
 quod totu p'dm longitudine nasi cui ta
 q' base p'bracet e foraminu sicut
 tam i' ant'is det'matid e p'p'is aut
 que sut a'ons nasi ad mamillata p'ce
 dentes ingredit p'p'is qui addisat iu
 uat opacoce postrema aut ventriculu
 licet minor sit aniore tamen e etia
 magnus p'dm se eo q' ip'e sup'et ibi
 magnu cerebri quod e sciput va
 cuitatem et p'p'is q' ip'e e p'p'is
 magne rei q' e m'cha Et q' co'p'is

dimiditur p nervos p̄us motus et p
micham eo q̄ mpostremo sunt p̄us p̄
natus opacōis que e memorat et retin
a et alia multa huius que suas custodiat
p̄ p̄tad que ibi e opacōes non solum aut
hic ventriculus minor e antior sed et
minor e quad̄ utiq; p̄amculariū lantio
p̄ ventriculo. **S**icut aut h
ventriculus paulatim versus mēdā q̄
ase emittit et dilata versus mediu aq̄
incipit sua duricia medius aut vent
tulus non tam ventrulus est q̄ t̄p̄t
q̄ opacōis mpostremū et ideo etiam
magnificat et elongat eo q̄ habim
dancer redit de magno antiori ad
magno postremū quidquid e de p̄d
et fōmē p̄ncipiū aut huius ventri
ita cooptat quod videt ad quod mtr
scas e mpo esse p̄us p̄us qui et ad
p̄us motu suo facit elevatōis transp̄
longatur aut cotiditate et d̄mē p̄o
mbus suis. **I**ste aut ventrulus vocat
aquibusdam quicōis duos ventriculos
de q̄ deferunt p̄us recipietes fōis
a p̄o m **I**ste aut ventrulus
in quo sunt virtutes servantes p̄t
d̄mō. Et ideo iste ventrulus optime
attribuit cogitativae et vmaginativae
q̄ ille fuit mtranslati et motu p̄m p̄
fat cohyis que nos dedit p̄us et aut
d̄mō. Et aut mtr ventrulus p̄d̄
virtutū sunt opacōes. **S**icut eo nocimē
que accidit eis q̄m accidit alicui horū
ventriculo aut ledit aut om̄o de p̄
atur opaco virtutis illius q̄ d̄mō
p̄tam esse mpo p̄amculariū aut p̄bat
q̄ p̄a h̄r dicit cooptit et distinguens
ingredit ventriculos cerebri usq; ad
accipit. Ibi em̄ tali non eget apiculo
sicut iam in antior d̄mō. **D**istincti
ones aut et q̄m̄ssive cerebri nōis fuit
ut in eis q̄m̄ssive p̄us atalis ad que
hauriend nō cotinūe apperit cerebri
paucis e em̄ p̄us atalis et ap̄t ut
diligentior q̄uat. Alia etiā causa a

rūdem e q̄m̄ssive ut in eis p̄us
atilis dirigatū qui quidd q̄m̄ acōde e
m̄t̄ nō sufficient̄ est ap̄latus q̄plex
rom cerebri et ideo stat m antiori p̄t
et digeri incipit plus aut ap̄latur i me
dio et perficit̄ eius digestio mpostrema
Non em̄ om̄p̄ aliquid digestionē q̄plet̄
nāli m̄p̄ sit diuisim partes digerentes
Commissura aut antioris ventriculi plā
h̄t distinguētia sigulata q̄ commissura
postioris ventriculi ad ventriculo fere
et sicut p̄o m̄t̄ ad m̄t̄. **C**ui
sa aut quare m̄t̄ est postior quādan
tior accipit̄ eo q̄a distinctio. Et m̄t̄
hinc ventrū antiorē videlicet et
postiorē est locus in quo p̄t
duo venae magne que ad cerebri as
condit et coquibus t̄oīt̄ p̄d̄mā hor
e recte illud quod cerebri iacet p̄
mvenariū d̄mō in anachōmā. **F**am
aut illi venas m̄t̄̄ corp̄i t̄udā
q̄d̄ habet glandis figuram et implet
locum qui est m̄t̄̄ venas et vent̄
dictas et sustinet eos ne cōfluant. **S**i
aut em̄ diliso ramorū venas dictas
astricto incipit et termina m̄mplid
ita facit caro dicta et sic facit dilata
tōm. **C**aput em̄ huius glandule figure
est p̄m̄alis et illud vertit̄ ad sup̄ius
vbi sit p̄o p̄ma t̄m̄cōis et venas
et p̄tendit̄ versus fundū vbi cōple
suspensio ramorū dictas venas. Et ibi
eōis q̄t̄oīt̄ recte sive p̄d̄mā que sub
cerebri requiescit pars aut ventriculo
fōmē que est pars cerebri m̄ aliq̄ ap̄lata
t̄a t̄am p̄m̄git̄ supra ventriculo me
diū et super partes ap̄us an̄ et post
p̄d̄m̄ longitudinem extensa sup̄ ventri
culo ligata ad ap̄m̄ ante et post ut
possit extendi et contrahi sicut nervus
quo colligant̄ m̄bra et hoc corpus i
sup̄ma parte eius e cooptat p̄amculo
p̄tali qui cerebri cooptit usq; ad om̄d
eius partem d̄ cooptat non indiget
Cōiugit̄ aut ventriculo ap̄ud cū duo
bus cerebri cotid̄is additament̄ q̄ sūt
m̄ longitudine cerebri antior et postior

localiter se respiciencia Et istud vermiculare e mter ca sicut neruus colligans ca et non pmittens ca abinuice recedere Et cu e sicut vermiculae trahit duo lateralia additamenta et gungit ca et tunc claudit ventulus et opilat et cu extendit ad expmendis additamenta se panti abinuicem et appitit ventulus Quod aut deco extendit posterius mo e eo quod venit antius et p venit ad natiuitatem et spat ibi impositibus cerebri sicut mfigat mriam meruitus ca anterior em pars lator e posteriore s figat qua cerebri tollerare pe quantitas duo vero predicta additamenta vualia vocant ppter simili adima qua hnt et m ist additament vualibz nup sit gmissura aliqua sed sut plana et leuia ut apaus sngant et coopiant et magis obediunt motui qm mouet subo vermicularu Sub cerebri aut et pammulo eius sup basim cerebri que e qd papillare vocari dicitur raret recte quod hcoctid est ex vems ad caput ascendentalis de quibus m a nathoma venaz dionna amp expul so supfluitatu cerebri duos habet meatus ex mtiobus sui quoz amrs est ventulo anteriori intermo vbi se contingit ventulus anterior et ventulus medius Alter aut e m ventulo medio Postremus aut no he meatu eo q ad ipm mnta venit mst quod e deputatu et qua compacoe anterioris est strictus et non pe sustinere perforatoz medij aut ventuli meata e mto qui vbi se gtingit medius et postremus mnta em duos he duos he exitus per quos cu supfluitas expellit Supdicti aut duo meatus cerebri mcaput quide ex duo bus ventulis ventibz ut dictu est et cu penetrant m ipm cerebri quod purgat per eos transfusant et obiuant sibi m p fimo Et illius quide transisa et meata pncipud e m velame subali et eius postremu m suis e anvelame duro et ibi strictu e formatu sicut caput e m se que mcapit ab amplo et

desiat mstrictu ppter quod caput i se vocat aquibusda etia noiat m sup tnd Cum aut penetrant m pammulo duos obiuat illit meatu aliq m glandula de qua supra dionna et fit sicut ppera co pressa aduolue polie supius et m suis et penetrat mter pammulo qui e duru et meatu palati et ibi cadit m meatu palati qui e m concantibus colatorij v sus supmo palati h igit e anathoma cerebri Et hys igit patet q cerebri e panti mtra caput homis mtius et ex cod mo e panti mtra caput etia aliqz aialu Omnia em aialia hnta sanguis hnt cerebri al em maxime de quo mo videtur malactie vocat et pedes he et pmmas Et he cerebri e multa etia sanguis non hnta hnt cerebri et est m pfecta hnt loco cerebri aliquid sed cerebri p m pfecta rom cerebri no hnt homo vero ppter multas et pfectas suas vtutes aiales he magnu cerebri pportoe qntat capitis sui et habet ipm hndu molle valde et aridant ipm due tele circunquaz sed p m et dura m duraz aut telarid que e mtra os cranci est forior et durior Et aut cerebri diuisum ppter longitudinem m duos moos dextro videt et simstru Et m postiori parte capitis e cerebri ali p m pplexioz m ventriculis postioibz dextro et simstro diuersim abeo quod e antius et angustactu q postius e p m duru et antiq e hndu et molle In vltima aut pte po postrema ptem cerebri e vacuu apud quod tortular uel lacuna vocant Et hoc vacuu quod magnu e p m capitis qntatatem Adhuc aut capita qd aialia sunt magna et facies corp m p stus est nasus et oculi et os et plis et pportona capitibus corp et hoc est m quibusda que rotida sunt m facie p homo et p mna Queda aut pportoe sue qntat hnt caput p m et m andibulas magnas pnt omne aial cauda p losam hnt sicut equis muls a smg da aut pilosa vaca que m toto plis

longus et multus est repleta amplius a
millis omni sanguis mectetur ipsa sua ne
q' vena que hinc sit ei sicut vna alyb
p'ribus corpis et deo cerebrum factum est
in tactu quod no' cet si sanguis et vene
comstentur s'be eius quia sanguis et ve
ne sunt calide ad huc aut in medio cere
bri e' locus p'fundus longus qui e' vent
culus medius ipis et p'dm ducit ad di
sp'ores cerebrum e' in omni aiali quod h'c
cerebrum Tela aut que e' pia m' q' p'ca
mvoluens v'm p'ncipat venas et co
tinet eas ne dislorent q' tela e' similis
torio sine pelli tenui q' tincte cerebrum
In posteriori aut parte vbi desiat pia m'
abi e' super ipm et super duram m'em
os subtile debile quod os laude vocatur
ad futuram postrema q' tincta e' h'c est
m'ocapite Sup' vtriusq' aut p'elte et sup
sibam e' caia os subtile et debile i' p'nci
p'ite quod vocat os prore capitis et a
quibusdam os tornabile Inter vtriusq'
caia oculora sunt tres v'ne acerebro q'
ad cerebrum sed due illaz p'cedit ad occi
put Et vna quidem illaz e' que est
vna p'nu' p'collas Et p'ca q' magna e'
e' via carnis vermicularis h'c em ambe
ad occiput vadunt p'na aut quedo v'nt
ad p'nciput ab anteriori cerebri et p' illud
fit odoratus. Via em minor
p'tingens a p'ce conu' nari v'ne aut v'ne
maiores q' t'nt ad se m'ntem i' media
cella antequam p'v'ent ad locu' suu'
mauo e' es p'ue decurrentis hoc aut
m'p'ribus magis patet. In em cerebri
p'p'ud decoctid et contrariu' m'v'ent
due v'ne vna ab anteriori m'rans et v'
a posteriori caia m'rans m'cerebri et ma
ifestat' tertia p'na exiens acerebro p'e
nasum terminata et ibi su' v'ne parue
pluces que nullo mo' ad cerebrum q'nt
*Capitulu' p'dm de v'sophago et canna et
anastomna pulmonis*

Ntra collu' aut post os
et lingua e' v'sophago
angustus quide' sup'ius
et longus infus ad p'o

macium p' dyastagnia p'tensus et
trachea arteia est antiq' m' collo et v'
sophagus m' parte postio' in sup'io col
li sue guttis trachea aut artia no' e'
n' in h'ncibus pulmoz. Et trachee r'ca
e' ex annulis cartilaginosis et e' pauca
sanguis eo q' artia p'au' e' h'c de
subtili sanguine et multo de p'io v'na
rid aut co'iso et hanc tracheam q' tinct
v'ne subtile p'annulares q' tinctes
annulos eius. Et p'ius quidem arteie
in sup'io est post os m'ius m' gutte
m' off'oe d'ca contra forama palati q'
venit de naso et per quod musilago
descendit m'co'caud palati. Et hoc e'
forame quod p'cedit m'ius ante os
et cadit m'co'caud oris ex naso. Et ideo
forte contingit q' homo h'nda bibita per
os m' attractu' p'ue quod est m'ter os
nasum. Anter duo aut forama carne
et v'so fagi est m'brum quod e' m'ius i'
m'radis lingue sup'io' situ d'ice et
e' simile cooperito' et hoc e' quod sup'io
notant' epoglotum q' m'brum co'opit
canna pulmonis ut non cadat m'cu'
quetquid decibo p'p' cam q' sup' d'ixim'g
In f'ior aut p' carne q' ad pulmone p'
tingit m' duos diuidit' ramos qui ram
duobus canalicibus ap'nt. Et h' duo
ramales p'ueniunt ad duas alas pulmoz
q' admodu' sicut d'ixim'g sup'ius pulmo
diuidit' m' duo et talis diuisio e' i' om
h'nte pulmone. Et h' diuisio no' e' multu'
manifesta m'atib' genantib' s'bi p'ia et
p'ncipalit' m' hominibus. Sed m' hominibus
p'ellis diuidet' p'ctus et v'eniens sup'
pulmois m'edu' manifeste p'bat eius di
uisiorem sed m' p'ip'o pulmo hominis no'
e' multe diuisiome sicut sup' pulmone
alioz aialiu' que s'bi similia genant'
Inouantibus aut bip'edibus et quadru
pedibus sicut e' latera quadrupes suaz
et multa alia m'v'ent pulmo multo ra
mificaco' valde p'pter quod vulgus vi
dens diuisiomes m' gallinis et alyb au
bus op'iant' duos ce' m'atibus aia
lib' pulmone p'ces aut carne q'

canna vocat^r pulmoms que dicit^r tra-
 chea arteria p^rthigit ad duas ptes pul-
 moms ita q^o vtraq^{ue} pau^{er} pulmoms pa-
 riat vnu ramu^m canne Et ai sunt iⁿ pti-
 bus dute partes canne diuidit^r iⁿ co m
 multas ptes diuisiones de quibus omib^{us}
 m^ultis plena et sufficientem reddidit
 adnem Et iste canne sic per diuisione
 pulmoms factam in substantia p^rueit
 ramificata adduere ptes pulmoms
 pulmoms ingredi portantes aere aere
 ita tamen q^o vtraq^{ue} pau^{er} pulmoms maior
 vnu ramu^m maiorem canne p^rcipiat Et
 ille vltius in multos diuidit^r ramos Ca-
 na aut^{em} sic diuidit^r et per artiaz que ad
 acorde ad pulmone dirigit^r applicat^r me-
 diante corde vene pulsanti magne Et
 similiter applicat^r alie ptes altius part^e
 canne eiusdem maiori arterie sue vene
 pulsanti qua^m ortu^m sup^{er} nauis huius a
 signu^m q^o q^u as sufflat canna mortui a-
 nimalis que ad huc adheret pulmomi
 in p^ruatis sp^{iritu} m^utrat loca p^rfundissima
 pulmoms et m^untmesat ita q^o videtur
 in flatu^s pulmo eo q^o m^ulto est raritas
 magna et sua ip^sius tota est porosa et
 vltime extremitates quide^m illor^{um} fora-
 minu^m que sup^{er} ramor^{um} canne m^ulto
 pulmoms sup^{er} p^ructe acute radices aut^{em}
 sue p^rincipia corp^{is} ex parte canne in sup^{er}io-
 pulmoms sup^{er} ampliora hec aut^{em} canna
 mediante arteria q^{ue} venit in pulmone
 est applicata cordi sicut ventralabra a q^{uo}
 ventilat ei quod ventilat per ap^{er}t^{ur}am et
 ip^sam per quad^{am} fit applicatio est ligam^{en}t^u
 quod creatu^m est ex cartilagine et neruo
 capillat^u arteria em^{it} mou^{et} est dura valde
 et ne cartilagine vana neruus etia^m
 q^u m^ultis ofirmat^r har totu^m est sup^{er}ius
 fit applicatio est p^ringuedo queda^m op^{er}ens
 et leuens duricia sua vnetu^m op^{er}ate h^{ic}
 aut^{em} ut melius intelligam^{us} oportet nos
 pon^{ere} anat^{om}ia^m dicam^{us} igit^{ur} q^{uod} pul-
 moms creatio p^rculdubio est ex substan-
 cys quatuor quaz^{um} vna est canna q^{ue} est
 trachea arteria que in ip^saz^{um} metit^r duos
 ramos magnos quoz^{um} vterq^{ue} diuidit^r

in ramos pluuinos La aut^{em} est arteria ve-
 nata q^{ue} in ip^sam acorde dirigit^r et iⁿ multa
 diuidit^r sicut diximus in anat^{om}ia arteria
 p^r 17^a aut^{em} sup^{er} ram^{um} venar^{um} et neruoz^{um}
 ad ip^sam directoz^{um} et her^{et} ta^m g^{er}it caro quod
 mollis et porosa creata ex tenuiori sang^{ue}
 et subtiliori qui est nut^rimentu^m Et ideo est
 plimoz^{um} meatu^m sue poroz^{um} mollis et
 rarus ad albedinem declinat^r eth^{er} quide^m
 veru^m est in omⁿib^{us} pulmomb^{us} aialu^m p^r
 fetoz^{um} que m^ultis p^rom^{is} nate^m vigorem
 sunt facta Creatu^m aut^{em} est rarus ut d^upo
 capiatur et diuidat^r aer et dirigit^r ad cor-
 dis congruentia^m et ut expellat^r sup^{er}flu-
 tas et simo p^rtas eius et grassiet^r ab ipo
 Sicut em^{it} m^ultis d^uo m^ultis m^ultis
 aliquid congre^gate p^rom^{is} nate^m dirigit^r m^ultis
 quod distributu^m est in partes digentes
 illa em^{it} h^{ic} op^{er}at^{ur} pulmo ad aerem cor-
 euentantem q^{ue} h^{ic} epar^{at} ad cibid^{em} totu^m cor-
 pi congruentem Et aut^{em} h^{ic} duos di-
 lusiones quat^{um} vna tendit ad dextera^m
 et altera tendit ad sinistra^m diuisio aut^{em}
 sinistra h^{ic} duos dextera aut^{em} h^{ic} tres
 vtilitas em^{it} pulmoms vlt^{im}e nulla est n^{isi}
 attractio acis diuisio aut^{em} attractio acis
 est ut p^rparet^r aer cordi plus q^{uam} indiget
 in pul^{moni} uno hoc aut^{em} ideo fit ut cu^m
 tingat^r ex aliqua causa m^ultis m^ultis at-
 tractionis aut^{em} ex p^ruentione aut^{em} ten-
 t^{ur} est vntis longe aut^{em} ead^{em} q^{ue} horret ac-
 rem qui forte fetet et corrupt^{us} est q^{ue} h^{ic}
 aliquid acis in pul^{moni} vnde cor euent^{ur}
 aer em^{it} ille a pul^{moni} dirigit^r cordi ut
 ut euentet calorem cordis et ut nut^r-
 at et restauat^r sp^{iritu} vitales in corde iⁿ
 sub^{er} aerca q^{ue} talis sub^{er} vntis est in
 sub^{er} sp^{iritu} vitalis licet sit m^ultis ex
 pluuibus p^ro^{ter} elem^{en}toz^{um} sub^{er} sp^{iritu} em^{it}
 noⁿ est corpus simplex Non em^{it} plus
 aer q^{uam} sit sp^{iritu} neq^{ue} plus m^ultis ip^sam
 part^e nec pla^{ta} q^{ue} m^ultis m^ultis sed aera
 est maior pars s^{ub} ip^sius sed vtraq^{ue} ip^saz^{um}
 aqua s^{ub} et aer aut^{em} est pars m^ultis a
 suo fluxu et subtilitate fait^r p^rocare
 nut^rimentu^m m^ultis sub^{er} eius quod nut^r

principalis tamen valitas attractoris
aeris est ut reteneat aer suus habeat
in eis et expellat ille qui iam incensus
et fumosus factus qui ad calorem non
tempamentum valitas autem sibi pulmo
adhuc facit quoniam aer non solum penetrat in
arterias ipsas sed etiam penetrat in sub
stantias eius hanc agitur attractoris aeris
duobus per se motibus et duobus que
tibus sicut iam in his que de inspiratione
et respiratione disputamus determinatum est
Vna enim quies aeris attracti est in pulmo
incedens inter spiraculum et respiratione
aeris motum et altera eiusdem est contra
ter spiraculum et rursus attractio sicut
inter systolem pulmo et diastolem nam
et madax duas quietes Systole enim fit
ante diastolem est quies una et diastole
facta ante systolem motu aeris et pul
mo eius erit imperfectione quatuor
motus et quatuor quietes nam eo quod
motus semper terminatur ad quietem quoniam
et motus eiusdem generis et non diversus
que sicut ostendit in phisica valitas
autem carnis pulmo iam dicta est ut
videlicet replendo quodam ramos artia
les et venales et ramificatio autem ut
rursus venarum trachee videlicet et artie
venales et ut aer in eis diuisus diriga
tur et ut etiam pulmo subtili sanguine
qui in eis decurrit nutritur Albedo autem
eius est vitiosa acritatis cum suba eius
albedo enim eius causatur ex multitudine
diastam terminata concludi in substantia
coloris eius diuisio autem pulmo in duo
et adeo quod si fiat nocumetum cum quod altera
prestat auxilium respirationis et ideo etiam
induo diuidit et similiter de contra dextera
enim ala que in eis emittitur frequenter in dextera
parte posita creatur de se substantia
vene coraue que dicitur ventis hinc et ideo
illa non fert magnum auxilium in anhelitu
locus autem pulmo est magis ad sinistram
qui cum sit ventilabrum cordis et cor de
clinat ad sinistram partem oportet ut
etiam pulmo ad eandem partem declinet

pamucula autem nervosus cooptat pulmo
nem ut sensu aliquid habeat per illud et p
cipiant nutrimentum eius sicut in phisica de
terminatum est quod autem pulmo subtractus est
cordi limens ipsum ut eius tunc existet
de diuisione autem pectoris per longius
iam ante determinatum est Similiter autem
et determinatio eius super diastam dilatato
aut pectore per lacertos et musculos pec
toris capit aer et eodem constituto expel
litur sicut in folle fit quod in dilata caput
aerem et quoniam non sinitur expellit eundem
et fit sic anhelitus hinc igitur de pulmo
anatomia dicta sunt hinc igitur est dis
positio tamen et pulmo et causa quidem
via anhelitus est Non enim potest esse via
tibi quod ipsam non intrat aliquid de abo
et quoniam intrat autem etiam per tussim aut
manes induat mortem aut egredimur
longam que vocatur cronica in qua puf
fit pulmo sicut est asma et pufis et
huor Cum igitur non sit via tibi quod
quod sit via anhelitus Quomodo autem
ex hoc capitulo inducitur non pertinet ad
exordia nisi anhelitus Et ab ipso ordina
ta est phisonomia aphisias lope et pa
lemone qui longe precesserunt ante nos
dicunt enim quod spiritus quietus et ordinatus
et mediocriter inter magnam et parvam qui
etiam cordis et parvam hinc significat
Eius causa autem supinare et gemere p
simde melancholia detentum et futurum ma
niam demerit cum autem quiescit per tempus
longum et ordinatus est et tandem cum an
gustia prodit est et gemitu cogitatione
et molestia detentum demerit et imperi
tentia aliam mali partem precipue per ca
put et hinc quod Si autem oculos in
torquet cum gemitu per hoc se aliquid
mali ordinare iam in eis quod cogitatur quod
opera compleat Spiritus autem cum rugitu
quodam narum dilatatione emissus ferta
tem et magnum iracundiam irrationabilem
et impetuosam fert demerit propter
quod eadem in verbis vulgi dicitur detali
bus quod spiritus hinc in naribus Quod autem

anhelitus e p turbatus et spissus ac si
cursu uel angustia laborauerit impetula
si et reatidi sunt Cum aut breuis et spi
ssus e anhelitus qui uo ad gemitu et ubi
tus pietate quadam et clemencia desinat
amote qui uocat herilis significat esse
detentus

**Capitulu tunc de dyspnoe stomachi et
intestinox que st in ventre**

Y esofagus uero sicut sup diximus est
stomachi spatius post carnia m fiali
gule et applicat cu ea in loco passio
caviloz carne eius quide figura e sicut si
cana parte muna parte sectet canora dya
metu et ad ab sissim e pyramis sedm pal
ma gcludat superficem et postea hinc
altera canna applicat integra Sic em sibi
applican meru et trachea et de hys fact
m pcedentibus dictu e hinc aut meru sui
ysofagi ex parte ois e sub radice lingue
ita q pellic mior palati pduat et ex
pelle mior ysofagi et mter cana quide
et meru est pellicula sibalie no quidem
ambiens ea sed quingens et colligans ca
ne ab mitem recedant et isti p pam
culi qui ex meru pcedit ad exy globum
q claudut et apput sicut p hinc e yso
fagus aut uadit ad dyasfragma q ptes
uocat per nutritua diuidit appualibz
uocat ead ptes id q diuidit pectus p
longitudme et ad vtraz uadit meru s
mpra pietem pectoris descendit et p dy
asfragma uadit ad stomachu cui gtmu
at Et ideo dicit arz q uadit ad ven
trem Stomachus em ad que uadit e
pars ventris Circaio aut ysofagus
est ex carne hoc e ex duabus tuas
carnosis q pnt ex tendi et dilatai et
contrahi villis qui sunt in eis logitudi
nals et transuualibus ut p ficiat glutie
et vomitus qn e nate sicut bn i anhu
est detentus Compositio aut stomachi et
gtnuacio eius cu meru et cu m fiaibz
intestinis no bn p m telligi m p nos
hic detmminans anathomia stomachi

et omi intestinox uentris Et nos qd
deter inuauit anathomia stomachi et
omni intestinox uentris meru et descen
so et in tinnuacoce eius usq ad stomachu
Et utilitates eius m pcedentibus ubi
eaa diximus locu dyasfragmat licet no
adhuc dixerim modu sibe ipius et
utilitatem dicat igit q suba stomachi
est similis sbe neruoz et ideo dilatai
et ex tendi et constigi p et artai vo
tunde aut e figure supius ubi meru si
uerysofagus cu ea gtmuat et ille idem
locus e ubi uelame quod e dyasfragma
supius attingit Infius aut ampliat co
q alius respdet in fiis et ille habere
uol locu amplu et ibi eaa e carnosu
ut carnositate sua aliqd auxilium pstat
caloi digestuo totiditas figure ia exp
misse sit magis ee ydonea ad minus
lesoms sustinendu ab hys q cotn secy
aut m m secus mcurat in eu Et eaa
ideo h q h figura spatios est et q
cuatund e abeo no mouent angulu
mquo constingant Versus aut dorpu di
latai ut melius dorso et comodius ap
tet et m pdeat Et aut ex duabz tuas
quaz mior longitudinales h villos ad
motu attractois pmetes p mior aut h
villoe latitudinales qruos mpre p m
et expulsiom longitudinalibus aut villis
in tuca m m p m p m villi m m m
scales siue transuualis descendetes q
aduuiat ad retentio attractois q
sunt obices redditu cibi et ex tendit
cu longitudinalibus Modus aut motu
et opacois horu villoz supius e expen
tus hnt aut terti modu villoz no h
meru ea q no e ad retmendu quod e m
yso villi eaa m m p m descendetes
no snt in ex tiori tuca stomachi eo q
illa e pnapalis ad expellend nociu r
no ad retmed Tuca eaa ex tior plus
hnt sm m litudine cu neruosa sibe qua
m m p m Et m m p m e carnosior qua
ex m p m q ex tior oliuat m m m dur

corpus mandentibus in ipm et mado sus-
cipit mollia q colliditate ht digere amplius
aut os eius supius plus e nervosum alijs
ptibus et aduenit a cotaxibz nervus q
dat ei sensu ut sentiat sua mania q
famis et exoret desideriu tibi calor em pu-
git ipm qn e in ames et hoc no opetet
alijs ptibus ipius q si cent ad huc sensu
non desiderarent abid anq meli eet i
stomacho et tuc minna eet euacuato et
corpus arestet iste aut nervus descendit
sensibilis ab alio de fronte sensibilitate p
tas dicta et cona in voluete reuoluitur
super meru in pmutate ois stomachi
deinde voluit sup meru in pmutate
oris stomachi de inde stimulat caa cu
stomacho supius in loco rotunditate eius
in loco rotunditatis supioris stomachi sup-
pant ei cona vena magna in longitu-
dine ipius pcedens et in mrae i ipm
ramos ptimos qui ligant cu ipso et
diuidit in ramos subtiles constitutos i
vno ordina et similit ad herat ei artia
de qua supius diximus q pcedit opartia
rami sicut ex vena i mrae vtraqve
et artia si reflexione syphat atq
zurbid et ex simo corp de quo supius di-
ximus amplius aut stomachi quide di-
git tam caliditate sibi in nata qua est
caliditatebus adqstas acorpibus q via-
nant ei Epax em supom deo tre pti-
eius de super illic em rotundat et is
apte supome ei syma epax et qphen-
dit ipm addicant sus sicut digitis quibz
dam Splen aut supome ad versa simi-
tram elongata aliquid ad vafragnate
Si em ambo tam splen q epax suponen
ei nimis gnaret Tu aut epax sit mag
valde opphuit ut caput stomachi decli-
naret Aliquid ad sinistra dando locu
ampliat epax et ex hoc sequit q con-
gustet et impleat sinistra ptem supra
Tu aut epax magnitudo no impedit
in ferius venas sed supius qud est ut
funda stomachi reuolue iter addoptm
implendo spacu ad quod no descendit

epax et ex hoc dilata locus plem as-
nstra parte sub stomacho addit dicit
i to ab andoti et super omnia intestina
zurbid et mrae et syphat p cam qud
supra detraus vbi diximus de substantia
et utilitate et mo velaminu pcedit
hoc em omnia uuant ad calefaciedu sto-
machi et retinendū calore in ipso ad h
aut in infiori pte stomachi e foramen
cui stimulat intestinu quod idco vocat
duodenu q duodecim digitu latitudine
ht sua longitudo latitudine i digitis ipis
accepta cui e intestinu forame aut id
stomachi vocat portanaru q pollicati-
dinem portanaru q mrae in ipso est
em sicutus q supius foramen quod vo-
catur os stomachi et e transla eius qd
digestu e et corruptu et iter eius quod
gtratu e per ipm iste em meatu clau-
dit fortit usq copletur digestio aut usq
corruptus sit abus per alij tras digesti-
oie deinde aperit usq quo opletur
expulsio amplius aut stomachi tali mo-
dus ut dicit e mrae ad qstas sicut sue
indidue tribus mois Quoz pms est
q fouet et vegetat subtilior tibi adhuc
in co conte Sed aut e ps sanguis qui
ad ipm venit p venas q dirigut ad ip
redundat effusim ex epaxe tpe vehent
famis hoc em e sanguis rubens purq
qui tuc mrae ipm her igit de stomacho
dicta sunt anobis Sub stomacho aut
ordmata sut p intestina quoz plura
sunt valde longa et multas reuolutibus
involuta huius aut causa e q abus qud
transiens per stomachu ad intestina at-
trahit ab orificio venaz asyma epax
ad stomachu et intestina directaz que
in ferayze vene vocant et no attrahit
orifina eaz mrae quod tangit et quod
lacet de puro cibo in p fundo intestini et
no tangit ab orificio vene aut impos-
sibile e attrahi aut impossibile est attra-
hi totu Et ideo sagax ordinator nature
ordinauit multa quates in vno orificio
venaz non tangit tangat malis ord-
inauit longa ut quod in vna parte no
attrahit in altera trahit ordinauit

et involuta ut quod in una parte de cibo
 est in profunda circa intestinum tenentur in
 altera involuta per angulum ad quem impingit
 quia ad ipsum pyloricam ut supra amiserat
 yca. Cohibet autem sequitur quod cibus manet
 dum intransitibus istis et ex hoc duo sequitur
 homo vni quidem quod non per sollicitudinem et pabo
 sicut aialia quod curat et vna hinc inestitia
 aquibus cito separatur cibus etiam indigestus
 aliter autem est quod continue et fere ciat ser-
 tus poros sicut alia quedam alia sed stat
 et congregat in in fibris intestinis hinc
 quo hora spectanti et loco congo simul cia-
 at. Sed autem in testina sunt ista pmo corp
 vocat duodenum vni autem ieiunium. Et iam
 longum quod vocat subtile et involutum et
 autem est id quod vocat orbem et alio nomine
 monoculum quod autem est quod vocat colon
 greco nomine. Sed autem est quod vocatur
 rectum. Et hoc est ex tale quod est fixeris
 intestinum quod quidam longam vocant. Dia
 autem hec intestina vni quod in situ suo
 ligata sunt ad dorso ad ligamentum et ve-
 lamibus corp pingentibus ea ut non moueant
 a seilibus suis sicut supius diximus deibus
 velamibus corp et superiora omni corp sunt
 subtilis suble ut possit ad ea penetrare
 talor et vtius epatis conferens eis vir-
 tutem digestiua hinc tante plus est in su-
 perioribus quam in inferioribus. Adhuc autem non
 potest de subis corp sicut de subis meris
 et stomachi quoniam omne quod transit per ista
 intestina subtiliatum est et molliciatum et
 non timent quod purgentur duricie aliquid in-
 sentis per ea et id non quoniam fuerit quod
 essent desubis de subtili et tenui et hoc
 atque in quibus sunt superiora inferiora enim
 in experientia amonaco sunt grossa spissa
 pingua inestitia ut possint resistere
 feci quod in illis est acuta et frequenter indura-
 ta et squiblica non enim indurat nisi in eis
 quod multitudine exsiccationis et consumptio
 humiditatis in longo transitu et corruptio
 in eis et quod in eis separata a puro autem toto
 autem per maxima parte et non remanet nisi
 impurum corruptum in superficie autem sicut non
 est pinguedo cum non sit nisi in glutinoso

et viscoso humore inestitia et hoc suffi-
 fiat eis loco pinguedinis pmo autem inest-
 tina quod in suis tenuat ad portanarum
 stomachi est duodenum et hoc quasi in omnibus
 opponit meris. Nam sicut meris non est nisi
 ad attrahendum ad stomachum supius ista sicut
 contra non est nisi nisi ad expellendum a sto-
 macho inferioris autem est frictus quod meris.
 Due autem sunt tunc quod quoniam sicut ut
 meris dilataretur quare vna est quod res grossa
 et dure per ipsum quibus ledetur si non
 esset dilatatum. Contra autem quod penetrat
 illud est leue molle molliciatum digone
 stomachi et promotione humiditatis quod in
 supra est in stomacho alia autem est quod in
 seueria per meris patitur ab vna enim dante
 naturali. Et hoc est attractua quod hinc admittit
 actibus voluntatis qui aperit via et ma-
 stant et dilatant viam pharyngis. Contra
 autem id quod penetrat in duodeno pati-
 duabus duabus naturalibus quare vna est
 copulsa quod in portanarum est et villis sto-
 machi. Et alia est attractua quod est in ipso du-
 odeno et duabus istis duabus magis
 cogit vti per frictum quod id quod vadit
 per meris hanc etiam in istis etiam adu-
 licet fex sua lubricitate propter quod facilis
 sit transitus apud per meatus pate ampli-
 tudinis. Adhuc autem meris est sicut pars ad
 stomachi equalis et in corpore duabus
 tunc quod autem est sicut res aliena ad-
 herens stomacho per diuersitatem tunc
 ex quibus opponit. Et hoc est ideo quod indi-
 get attractione forti et fortiori quod aliquid
 aliud intestinum quod meris fortissime attra-
 hit. Et ideo etiam villis latitudinis vniat
 ipso. Sed in testino isto quod est rectum in-
 tu appent villi longi eo quod indiget istud
 intestinum maxima attractione ex stomacho
 ut expulset et expellat de stomacho quod
 est in ipso digestum. Paucos autem villos la-
 titudines hinc inobedies est attractio
 et ideo etiam sicut amplius factum magne
 grauitatis respicit sicut hinc. Creatum sicut in
 hoc intestino tunc due ut non cito mibi-
 bat dampnabilibus ad corruptum enim est pa-
 ratum est veloxer cohibet quod egrediat
 papam autem ideo est ut cito descendat

id ab ipso quod e mipo ne ob turet porta
tarus stomachi adhuc aut rectitudo sua
dimittit spaciū ad dextra et a sinistra corpibz
que pta sūt sub stomacho sicut quedā parca
epatis loca ab eius sinistro et reliqz eadē
testina p reuolucōes suas declinant ad spa
ciū illud. Supius autem dypmā quare vo
cantur duodeniū amplitudo aut eius tanta
ē qnta ē amplitudo portanarij pars aut
intestini sterilis quod sequit̄ duodeniū vo
cat̄ ieiunij. Et in hoc intestino incipit in
volucio pmo aut vocat̄ ieiunij qm in
plūibus semp vacuū inuenit̄ in omni aia
li mortuo uel interfecto huius aut dypm
ē cā vna quide qm in nullo ē tm de
miseray rary venarū orifinijs sicut i ipō
et p qm et induodeniū. Et ideo attra
hitur totū quod de hylō cibali ē i ipō
ad epas ppter p̄munitatē q̄ ad epas h̄
et hoc ē intestiniū q̄ ppter op̄tationem in
seray rary conspigit̄ valde et diminiuit̄
megritudme illa aut cā ē q̄ p̄ q̄
fellis deriuat̄ ad hoc intestiniū et ideo
in purū quod remanet post op̄ta
tiōz miseray rary remanet acut̄ ad co
pulsionem et expellit̄ cito ad m̄fuis ad
intestiniū et sic ppter duas euacuatiōes
puri quide ad epas p miseray rary qm
puri aut p m̄fuis intestiniū p̄p̄o fel
lis implūibus remanet intestiniū va
ciū purū aut fel nō m̄p̄o totū a
māitidme sua ad ipm̄ q̄sūd p̄ḡit̄ ad
expellendū. Et iō d̄ ieiunij post ieiunij
aut intestiniū q̄mūat̄ mee p̄mū longū
involucū h̄ns vna reuolucōz post aliā
cuius cām supius assignauit̄. Et hoc est
sup̄ma intestinoz sup̄iorū q̄ gracilia sūt
subtilia vocant̄ in quibus op̄let̄ dige
plus q̄ in m̄fibus q̄ grossa vocant̄
p̄ncipalis cām op̄atio intestinoz in f̄o r̄
p̄p̄o stercoz ad op̄cū et p̄dāna est
ad digerendū. Et ideo eadē quedā m̄face
dirigitur ad qued̄ corp̄ licet nō tot̄ p̄
quot sunt ad sup̄iora. Et q̄ p̄ncipalis
op̄atio sup̄iorū ē digestio et p̄dāna co
pulsio quod aut involucū ab m̄fiori q̄
lūnat̄ vocat̄ monoctm̄. Et cā nō ē est

q̄ non h̄t m̄st vnu orifiniū. Et ideo ē
sicut costis quedam m̄qua cū quis voluit
accipit qd̄ reposuit q̄ per idem foramen
mitat̄ m̄p̄m̄ cibis in vna hora et exiit̄
alia vtilitas aut intestiniū ē maxima ad
duo quoz vnu ē p̄ncipale et n̄ale et alter
ē p̄dāna et ad h̄m̄ ē h̄m̄is ord̄m̄atū p̄
ncipale quidem ē qm̄ cibis ē duplex in sto
macho et vnu quide cito obedir̄ digestio
et ille stat̄ dirigit̄ et sub mergit̄ aliud q̄
quid digestibile est sed impedit̄ alio cū q̄
digestibili et forte aliq̄ stomachi h̄m̄dita
te superflua. Cū ergo p̄mo digesto ex
pulsio fit a stomacho expellit̄ et vnu et
aliud. Et illud quidem quod indigestū remanet
nō accipit m̄ram m̄qua p̄t̄ in aliquo t̄m̄
intestinoz ut op̄let̄ digestio in ipō et iō
factū ē monoctm̄ quod h̄t op̄atōem ad m̄
fiora duo intestina cand̄ quod h̄t stomachi
ad tā p̄dāna que sunt duodeniū ieiunij
et monoctm̄ ppter quod licet nulla m̄p̄
raicay p̄tendat̄ ad ipm̄ tamē ad colon
venit̄ ut sugunt̄ illud q̄ iam i mono
ctm̄ digestū est et ideo etiā p̄d̄ est
versus dorsum declinat̄ ad dextra h̄do
patis v̄m̄tate ut ab epō accipiat v̄m̄te
digestiois. Sed cā nō p̄ncipalis ē ut
op̄getur stercoz ad s̄m̄ū emittendū sicut
iam antedixim̄ quiddā t̄m̄ errantes d̄p̄
erūt q̄ vtilitas huius intestini ē qd̄ m̄difi
cat epas. Et ideo dicit̄ venas nō esse
p̄tensas ab epate nisi ad ipm̄ sed hoc
falsū ē p̄batur p̄ op̄m̄tē q̄ om̄o
vena nulla p̄tendit̄ ad ipm̄ vtilitas aut
eius ē congregatio stercoz q̄ si totū p̄t̄
veniret ad sequēs intestiniū timor ē
q̄ colicam inducēt̄ passioē. Op̄ortet aut̄
hoc scire q̄ hoc ē intestiniū q̄ frequē
descendit̄ in ruptura tamē ppter pan
dus feces cū p̄t̄ h̄o q̄ nō ē ligatū ad su
p̄iora m̄bra p̄ m̄farias venas et ideo
p̄ndē feces frequē grauat̄ descendit̄
Cū monoctm̄ aut̄ q̄mūat̄ intestiniū quod
vocat̄ grece colon acolica passione que
accidit̄ in ipō. Est aut̄ illud intestiniū
grossū p̄p̄o et cū elongat̄ a monoctm̄
declinat̄ ad p̄tam dextra q̄m̄tenti de

timacoe ut sit appinquo epate co q fit
 ex ipso aliq subto nutrimenta p misericordias
 q veniunt deinde declinat ad sinistra pte
 et descendit et ad appone lati sinistra usq
 regreat ad ptem dextra ad postiora des-
 cendens cōtinuat ad intestino recto et
 tū per transit splenem coacta et stringit
 Et hac decausa phibet expulso vento
 sitas meo qui habet apostema splenis
 eo q splen tūc nō apmte sup ipm adu-
 nans ad expellend huius intestini utilitas
 e aggregatio et gradata ordinatio ad ex-
 pellendū postquā pibitū pstratate
 impaite sunt si sit meo aliquid detri-
 bo intestini aut vltimū quod rectū siue
 longam siue pedes vocat cōtinuat
 tū colon in suis et hoc quide ideo rectū
 vocat q recte descendit ad fiteri sua
 ad anū Et gtmuat tū ipō In mta aute
 descendens super dorsū et ampliat r a
 liquibus ad similitudine stomachi et papue
 in m fion pte utilitas aut eius est ex-
 pulso feces extra corpus Et pauit ei
 nā quatuor musculos et quatuor later-
 tos quibus stringit et appit p voluntate
 arbitis sicut dymna in musculor anath
 Rectitudinis aut e eius ad ut fex ab
 eo facilius expellat aduūat aut ipm
 ad expulsoz etiā lacti qui sūt sup vela
 men et e myrach qui sūt octo laterci
 horp aut am intestinoz nullū mō omo
 nisi duo p mūd sū q e merij quod e q
 as et guttur alioz Et vltimū quod est
 rectū quod e alioz pcessū omilubis aut
 asis intestinis ad veniūt vne ab epate
 nutentes ea pter misericordias q ex sugit
 ex eis q tamē misericordie nō veniūt ad vlti-
 mū sicut nec ad merij aduenit etiā
 neru accerebro plures qui dant eis sen-
 sim h agit a nobis dicta sūt de vnteris
 anachama et vnteribz corūde In huius a
 intestinis et dissipabilis corp q gūta
 sunt eis vnter homis et vnter cas
 i multū applatū quib sit lacior i co
 q homo sit lati corpis sūdm nāz Et
 vnter em sicut dymna in pma parte

que e stomachus opit intestinū rectū
 quod pūm e tortuosum et hoc e q voca-
 mus duodenū quod portanais gtmuat
 stōi et illud e latū ampliatū ad quācūq
 portanary et in hac applatū illa pars hō
 in vntre vnter paret Et pars vltima
 vnteris q e longam pcedet ad coitū an
 e breuis respad alioz in testinoz et e pū
 sa et recta et ampla sicut dymna sicut
 vō quod quibū vocat e applicatū media
 vnteris coopiens et cōstringens vnterā
 et replens vacuitates que sūt inter ve-
 uolūtes corp Et creatio illius extela si
 qua e sepū siue adops uel pinguedo sicut
 malis e acalibus que nō hnt nisi vnter
 vnteris hoc e vnter intestinū rectū uel
 in volūti sicut sūt ea q sūt aquatica
 et pūtes humilē h em magis indigent
 pinguedine tali ut gtmuat calor cito di-
 gerens eo q parū morat abus p r eis
 Et ideo illa respad sūoz corpū magna
 hnt pinguedine in intestino illo sicut
 lucus et porca et salmo et precipue su-
 rio et mlti alij pūtes hoc aut que mlt
 acalibus q hnt dentes in vnter mandi-
 bula alia tamē duplicat vnter vnterem
 hnt dicit vno quide mō pūctio alio qd
 mō q non hnt monoculū intestinū i
 quo e pūda digō alū vnter plū vnter
 hnt dicit q tamē geminatū officū ven-
 teris dicit geminari et vnter et tū v-
 nitiū e vnteris officū vnteris e et ven-
 ter Supra hoc intestinū est colon dōm
 quod e mediore eo q stringit circa finē
 eius ut fex detineat quo usq exligat
 quod in ipō e de nutrimento et hoc e pū
 tele ppter carencā villor et e latū siue
 amplū in parte pma vbi gtmuat tū mo-
 noculo et e pūssū et precipue vbi ap-
 plicat per misericordias tū vna magna
 q ramū sicut eo pma epatis Et mlla
 pte veniūt ad ipm quada ramū arteie q
 dicitur supius notāma Et sūd in vntre et
 in testinis eius vne p mltas pūssū et
 neru qui veniūt ab epate et cerebro
 et descendūt deorsūm ad intestina pū
 utilitates q sūt sup detidūz hnt agit
 q dymna e dissipatis ipō fagi et cane

pulmonis et ventris et intestini quod
hinc in ipso

Capitulum de cordis dispositionibus et
eius anathomia in quo etiam de pulmone
et dyastagmate et pānculo cordis dicitur

Insequenter autem de corde no-
bis videtur esse dicendum di-
camus igitur quod cor quod tre-
mit ex carne dura et for-
ti ut per hoc magis resistat altitudibus
et noamētis eo quod in ipso est principium vite
Sicut autem in ipso sunt villorū durescences
quodammodo longitudinales quidam attractiu et
latitudinales expulsiui et transuiales
retentiu et per eas dicitur principium spiritus
motui vite amplius autem cordis quidem
quiescentia parconata maribus corpori animal
videlicet et secundum illam compactam est primum
sicut dicitur principium vite quod ad animam alia
quod in fluctuā sua dicitur est primum quiescentia
et magnam dicitur secundum autem est quod parconata
natur arteriarum parconata ex ipso et pan-
niculis qui suspenduntur ex ipso et propter
illud est dilatatio in basi ut huiusmodi sufficiant
oriri possint ex eo et non grauentur super-
flua quantitate propter quod dicitur eius pisto-
les et dyastoles dicitur autem est quod parconata
pectori et pulmōi ut sit tanta mensura
eius que est in pectore sine ossibus lesione
possit locari et in pulmone sufficienter
euentari et ex his tribus consequitur quod
non sit magne quantitate et superbe locari
autem in loco ipse aliter ab ossibus ne tactu
duro in percussibus suis ledatur alia autem
pars extenditur versus ossa quod non affert
in puncto ledi potest et eiusdem lesione non
est causa eo quod motus eius primum non est in
parte illa tamen nulla pars est durior
ut ipsa duricie sua resistat noamētis
Adhuc autem figura cordis est pāncalis ut
motus eius qui est in ventribus basi eius
apte procedat ab armo indiviso et referat
ad idem amplius ordinavit nam pāncalē
circa ipsum qui licet sit de natura pāncalē
tamen est durior et fortior in alio pānculo

corpis ut ipse sit ei tutamentum et dicitur
contra inclementia quibus et hic quid pāncu-
alus nusquam tangit cum nisi in loco ubi
oritur ex ipso et hoc est unde oritur arterie
ex quarum etiam tunc videtur esse quod dicitur
In alio autem loco non tangit sed congruo
spacio separatur ab eo ut in ipso dilatari va-
leat et constringi locus autem basis eius est
quasi sit ex cartilagine dura ita quod primum
indurat ad apicem nam et precipue in quibus
aliis animalibus ab homine et hoc fit ut
foras locet in ipso et cartilago mediet
in ter ipsum et ossa et ossa pectoris ne le-
dat Adhuc autem cordi in lato sine tamplō
ipius facti sunt tres ventriculi et mediet
illorum autem quidem vocatur thalamus in quo sit
dicitur completur membra Galienus autem dicit
hoc mediet foueam non ventriculū et
sunt meatus plures et vix inter ambos
ventriculos qui subter in basi dilatantur
in cordis ampliatōe et constringit paulatim
secundum cordis altitudinem ascendendo magis
scilicet tam ipsi quam etiam ipsi ventriculo co-
dis Adhuc autem basi ventriculi cordis
sinistri altior est quam basi dextri et
hoc idcirco qui ventriculus dexteri re-
ponat epar unde meatus ei sanguis gras-
sus et grauis ex quo arterie et spiritus mi-
turi non possunt et idcirco autem quod per mediet as-
cendendo subtilior et purior fiat
ad membra spiritus et arteriarum propter quod
etiam a sinistro cordis ventriculo arterie
oritur non enim per se quod sanguis subtilior
et purior ex quo generatur spiritus altiore
loci non requirit dicitur autem generans
est quod sanguis qui est in medio thalamo
est medius inter subtilem et grossum
Talis igitur parconata est ad membra cordis
ventriculorum et hinc est etiam quod os subtile
os sanguis est stritus et os grossum est
amplius Adhuc autem duo adducuntur se-
due aures apparent vni quidem in sinis-
tro et alteri in dextro ventriculo que
sunt tenuia et rugosa cum cor constringit
et densa quam dilatant et sunt dura hec
cum sunt due aures quod recipiunt in vno

quidam recipit sanguis qui trahit ab epa-
 te et mactero recipit spiritus qui trahit apul-
 mana ut mactere ultra ministrant cordi ut
 no grauetur eorum cruce aut ead defiaet ex
 dmmuade cedunt sunt ut no facile recipi-
 ant noameta tenues ut bn obediant mo-
 tibus qstuciof et dilatacof amplius aut si
 tus cordis e in medio pectoris eo q locus
 ille e tpancor et a noctimētis tuar sed de-
 clinat paruper ad sinistra cor det load e
 pati quod e mdoctis licet em splen fit
 sinistro tame plen no e adeo vale mebro
 nec tance qstuciof sicut epat et ideo ppaq
 cedoid erat huius aut e alia ca naliot ut
 silicet frigiditas sinistra lateris q ex splene
 tempat ad hac aut ideo declinat ad simf-
 tram parup ne qpmat vena concand q
 mter ipm et gbbid epatis ptenit ois
 aut calor pncipalior et vtius e ex corde
 et mtilatcoe sua mltur cu amibus v-
 tualibus suis naliibus Et ideo si qua aialia
 magni corpus et ad hoc timida puenit
 ex frigiditate q sanguinem ad cor tanctate
 caleface non potit et talis e lepus Et
 qua aut puors aialud sunt audacia pterto
 sunt calida vehemeter et sanguis qui ad
 cor venit raris mcale fit et ad spiritu
 opuit ad mebra et calefacto corpore p
 uocat audacia et tale aial e q hntat
 segetibus qulud et nariu in face mgs
 maculis quod apue mās lmgud hamestru
 vocat et e manus racto et mās catto
 breuia hnd cura et e audax et mordax
 valde tame mptibus illa sut audacia q
 magni cordis dūmo pportonaus pt ca-
 lor cordis qntitati et sanguini amplius
 aut cor no tollerit nocumētū aliquid
 sicut apostema aut volnus Et huius sig-
 e q in nullo aialud mterfectofo lefo cor
 lefo in venit sicut mvenit lefo alia
 mebra anq em veniat nocumētū ad
 cordis subaz moitur aial Aliq em mve-
 nit in cordibus magnoz aialud os
 magnud et forte in venit mabusd hoi-
 bus et hoc e os declmas ad nās carthi-
 laginis et mduat sicut sup dyomq

Durius inveniuntur est in corde elephanti
 Et caro queq involuntur apud nos du-
 rius est in corde cervi et babaloy gmbz
 Jam aut visum e cor symey maris hnd
 duo capita sive acunnd et hoc fuit v-
 de nē mirabilibus qm cu cor sit pncipue
 fomacois totius corpus a pncipio quido
 debuerit ee duo symy sed tame materia
 defecit in amibus q pncipari debebant
 et no suffecit mpt ad vnd et io statim
 condusa p munda basim cordis et ceta
 omnia ad vnd redacta sut ad basim illa
 amplius aut de pectate cordis e q p pps
 ad huc pulsat cu auferit ex aiali msto
 Et aial raris cor duas pulsat extractud
 ex hys q sime apud nos e palma pistis
 q sub vno corde pulsante vendit pis-
 taces plures palmis p partes i asps
 decapientes q recentes demerit et ad
 huc palpitante corde errauerit aut
 dicentes cor ee de nā lacerti qm ei
 sit similis mter mebra lacerto et mu-
 stulo tame nec lacertus nec mustulus
 est huius aut signud e q motus eius
 no e voluntarij sed vitalis qui qdiacty
 grece vocat et subiacet mntati Mus-
 culi aut et lacerti in psumta p volim-
 tarij moty her igit a nobis decord ana-
 thonna dicta sunt In omibus aut aial-
 libus octo sunt q cordis signit dispoes
 nales et accidentales et h sut pulpis
 anhelitus forma pectoris ea q nascit
 sup pectus tacty corpus et alia eius ac-
 cidencia mores vntes corpus debilitas
 eiusdem et imaginacoes sive meditacoes
 Pulsa quid qm velox magnus et fre-
 ques pulsa cordis significat caliditate
 Et contraria declarant frigiditate leui-
 tas igit pulsa cordis signat humiditate
 durities aut eius signat pectate an-
 helitus aut magna quid freques velox
 et calidq cordis dicit calorem Et co-
 trarius eius dicit frigiditatem pectus
 vero magnud et latud et amplu si
 no sit ad magnitudine cervi q facit
 magnitudine capiti et miche ce spo

Dilui et costas sed in paruo aut medio
tri capiti et fora pulsi significat cordis
caliditatem Et contrariu huius significat
frigiditatem eius si non sit puitas capiti
impediens pili cetera pauptie qui sunt plim
et crispi cordis signat caliditatem aut
huiditatem Nuditas aut peccatis et pau-
tatis pilos dicit cordis frigiditatem aut
scitatem frigiditatem quide ex puatione
caliditatis suaentis simit ex quo gnan
pili scitatem aut ppter defectu maie
summas Tactus aut copis qm calor
locus copis in tactu signat cordis calo-
rem nisi respicit plen et epar facta sua
frigiditate Corpis aut frigiditas huius
significabit duritatem aut corpis significat
cordis signat scitatem Morre quide qm
na nalis et audacia pmeditara et fudo
stas cordis signat caliditatem et silit cor-
pis mobilitas q no pmetat hoies diu
consistere in loco uno stando uel sededo
Et qtrarij hys moribus signat frigi-
ditatem nisi sint adqpta ex studio a
qsuetudine Corpis quide vntus ead sig-
nat cordis vigorem et debilitas corpe
debilitatem nisi sit ex lesione cerebri
et nervoz aut ead fortitudo corpis sig-
equalitatem qploromus Et debilitas sig-
nat maliciam qploromus eius Et huius
ca e q subd calois nalis et pps plima
e in corde no in flama nec fulsa sed
pocus splendida et pura sed acarditate
calorem inipo signant vehementia in
flamacois in ira et riva mme ita q
qni pducat usq ad noimmedu aliq anhe-
litus meditaciones vero qm q declinant
ad gaudiu pcur fiducia et bona pes sig-
nat cordis fortitudme et equalitate qplor-
omus meditaciones aut q declinant ad sol-
licitudinem et se uictos ab alijs signat
excessum calois Que aut declinat ad
timorem et tristitia significat excessu
frigiditate ipus Tremor aut cordis n
e certu signu ne ipus co q accidit
ex multis causis q sunt multitudo sen-
sibilitat eius meditacio vapor aliquis

timor et multa alia sdypter aut sure
qm dimmucio huiditatis nalis q accidit
corpore pmiu suu noimmedu relinquit
medide et tuc alterat na et complexio
cordis De ppetate aut cordis e q qm
venit ad ipm calor purus aut frigus purus
post statim modicu morit talia em no
vult recipere nisi digesta in pulmoe qd hys
ignit cognoscit p na cordis qd amibus
aut inductis ut simatim pprigunus dic-
ta detorde p q cor hē tres ventriculos
et e paitu alius pulmoe ut canna de
ferens aerem p m opetent ramificet i
duo et vltius in diuisiones pulmatis p m
quod congruit digestion pms adhuc aut
in corde pms inuicem e tela sine pa-
niculus grossa spissa et dura q oritur a
cordis loco vbi amplificat ad basim ipm
et ampliat ad radice vene magne con-
caue q inter epar e et cor et ad artia
q orisij duxima Vocat que e asimp
cordis ventriculo et h pars cordis no
e angustior et acior inter ventriculos
eius qm inq lacus et amplius deputata
e ad recipiend sangē ab eparē sed no
e in parte angusta q e pincad pyram-
dis eius pars aut acuta q e puctu py-
ramidis eius e paita super araq pec-
tois pcur duxima supus eo q illa durior
e et resistens noimmedu ossid et non
dilata et constringit et hoc quent au-
libus siue hēant pulmone siue carcant
eo q h pars eius acuta e paita versu
ancus pectoīs latet aut hoc in anatōia
multoties eo q casus moris declinat
ipm et transponit in suis pars aut
qnoxa in fōr in basim ipm alior e ali-
quid m fōr apus q acume ipm ebd
aut cordis acuta e ex carne spissa et
dura q cas quas duxima et in duobz
eius ventriculis sunt due vene Conca-
na quidem et quleta in dextro ferens
sanguem Orisij aut et arseila ve-
nalis in sinistro deferens p m Et sita
e in dextro medio pectoīs sed
in homine modicu declinat ad sinistru
recedit modicu a pollucula distinguete

inter mamillas aliquid deq̄ diuina
 super que venit ad furcula colli diuidet
 pectus per longū usq̄ super medū pulmo-
 nis Est autē in parte pectus supior q̄
 ubi maḡ cognoscit̄ cū pulmo sit in fici
 eius parte et nō ē magnū nec magne
 figure ne grauet̄ a supflua q̄titate Et
 declinat modicū ad vltimitate pyrami-
 dis et sua extremitas anterior ē striata et
 acuta Ad huc autē ventriculus sinister
 ē magnus eo q̄ p̄us multus qui ē in ipso
 quēit amplū locū Medius autē ē medio-
 cris et doct̄ paruus qm̄ grossū sanḡs
 volū locū p̄ctū q̄t om̄a sp̄sa et ḡs-
 sa corpora alia p̄ud locū occupant̄ p̄
 nam̄ Medius autē ventriculus et dicit̄ ē
 qui paruus ē in dext̄ cordis sū p̄for-
 rati et h̄nt in se vias quas sup̄us dix-
 im̄ et aperture maiores in d̄x̄tole co-
 dis sūnt ver̄ sū pulmōne et hoc maḡ
 manifestat̄ in m̄ fici q̄ p̄t̄ ventriculus
 qui ē dext̄ Ad huc autē ventriculus maior
 qui ē sinister applicat̄ maior̄ v̄ne pul-
 sante que ē art̄a venalis descendēs in
 pulmōne et orth̄ij descendēs applicat̄ in
 testino quod medio cr̄e vocat̄ ap̄ et hoc
 ē q̄ reuiniū vocat̄ et hoc diuina mana-
 th̄mia art̄a vocat̄ autē medio cr̄e m̄
 grossa anterior et grossa in fici anterior
 quidē stomachus et ysofagus posteriora
 autē monoculū et colon et longāon et h̄
 om̄a patient̄ coḡis q̄ dicta sūnt in d̄x̄tole
 ventris p̄pter t̄plicem em̄ op̄at̄ in
 testino dicit̄ ap̄ t̄plicem et modū
 testin et tria intestina et tres aliq̄ vo-
 cat̄ ista ventres Et idco duodeniū ad ianā
 nō distinguit̄ ab ip̄o sed neq̄ monoculū
 et colon et longāon distinguit̄ ab ip̄o
 sed reputat̄ ead̄ p̄pter similitudinē q̄p̄
 Ventriculus autē medius in ea parte q̄
 tangit̄ sinistram applicat̄ ad art̄iaz q̄ vo-
 cat̄ orth̄ij et art̄e venose eo q̄ a corde p̄-
 cedū ramoz̄ istaz̄ venaz̄ ad pulmōne
 q̄ ramificata s̄ p̄dm̄ ramificat̄ canalū
 pulmōis per t̄caū sub̄ ip̄is Ramifi-
 catio autē carne q̄ trachea vocat̄ est si-
 ramificat̄ carū venaz̄ pulsanū

ut aer apporet̄ p̄ ramos carne diges-
 tus redat̄ ad ramos in fibris v̄ne et
 aptus reddat̄ cordi Vna em̄ v̄na con-
 cr̄ue p̄cedit ad p̄fundū v̄ie sine ventri-
 doct̄o portans sanḡne et alia v̄na por-
 tas p̄m̄ p̄cedit p̄ art̄am venale ad p̄-
 fundū v̄ie v̄ie ventri-
 aut venali q̄ maior vacat̄ et de v̄na q̄
 orth̄ij vocatur et acarde ramifica-
 Ad huc faciem̄ in p̄tibus libris sep̄us et
 memorat̄ amplū autē in pulmōne p̄
 valitate eius ē multus sanḡis et plus p̄
 in alijs m̄eb̄s aialū q̄ pulmōne h̄nt
 signū ē q̄ ē rubcus cū carne p̄ nam̄
 p̄am sit albus sicut supra dixim̄ pulmo
 etā ē mollis carnis et in flatus p̄id q̄
 ē m̄po et h̄ vacitates poroz̄ p̄iorz̄
 magnaz̄ plimas et m̄quibz̄ pul-
 m̄ v̄ie sine que p̄uenit̄ a v̄na ma-
 iori que venalis art̄a vocat̄ fuerit̄
 aut quidā ap̄nantes q̄ in pulmōne nō
 ē at sanḡis eo q̄ videbant̄ in pulmō-
 bus aialū m̄d̄iorz̄ q̄ p̄ndebant̄ nō ē
 sanḡnem Et illi quidē nō sūnt neq̄ ad-
 licit̄ q̄ m̄d̄iorz̄ pulmōibz̄ sanḡis ex-
 it̄ subito eo q̄ nō t̄nē a f̄ib̄ p̄anca pul-
 mōibz̄ q̄ v̄na ē sicut retinet̄ alia alioz̄
 m̄eb̄oz̄ solde carnis op̄at̄ Nō em̄
 ē m̄eb̄o aliquid in corpore in quo sit t̄-
 t̄us sanḡis sicut in pulmōe p̄ortone
 q̄titate sicut p̄ter cor solū Sed sanḡis
 qui n̄aliter quidē ē in pulmōe nō ē
 fixus et retent̄ in eo p̄ cam̄ q̄ dix-
 im̄ Sanḡis autē qui ē in corde est
 fixus et retent̄ in eo Et ille quidē san-
 guis ē qui ventriculi medij est subtil̄
 et tenuis et clar̄ et p̄ad eius qui est
 in ventriculo dext̄o Sub pulmōe autē
 ē paries pectus q̄ p̄ies quidā ab epy-
 glicali m̄git̄ et p̄ latera p̄ctus corp̄
 m̄duo et ḡm̄at̄ duodecim̄ spondili d̄x̄-
 s̄ et p̄id eius ē de n̄a p̄amulaz̄ q̄
 ē p̄id nervosa Et v̄litas eius est
 defendē sp̄alia v̄ti ledant̄ fumo ḡsso
 m̄d̄iorz̄ m̄eb̄oz̄ et adiuuare etā
 ad op̄pressionē stomachi q̄ tangit̄ si-
 p̄us h̄nt aut p̄ies q̄ d̄x̄singma ḡo

nōie vocat̄ e applicatus latibus et costis
 ex utraq̄ parte ossi quod vocat̄ sup̄mid
 colli et hoc e illud mediū os pectoris
 quod dicit̄ sub guttē descendit usq̄ ad epy
 glotale quod e sine sup̄ ventris median
 lineā et in mediis ipuis dyastigmatib̄ sit
 ptes subtiles ex quibus q̄tōitur et sunt
 partes nervos et venas ita q̄ tota
 p̄venit ad modū tractōis tale in eade
 etiā sunt vene et pulsantes extense di
 uerse sicut dyonia manathōia venas
 pares aut̄ sine p̄mittit̄ ma' involuit̄
 tor de quo sup̄ius fec̄q̄ mentio' e pp̄ius
 et dicit̄ p̄dm̄ comparatōem ad dyastigma et
 p̄dm̄ comparatōem ad telas tanq̄ corpus
**Cap. q̄ntū de dyonia et anatōia
 epatis splenis et fellis**

Ad ista de cordis dyonia locu
 ti sum̄ oportet nos loq̄ de
 natura epatis qm̄ i m̄ulas
 quāt̄ cor et epas dicimus
 igitur q̄ in omnibus animalibus h̄nt̄ epas
 Epas e mēbr̄ ḡnans sanguine vtrū
 aut̄ faciat hoc per virtutem q̄am a
 p̄ virtutem cordis in sequētib̄ lib̄s q̄st̄
 in quere m̄. Misericordie aut̄ p̄ virtutem
 epatis qualis h̄nt̄ q̄ntū ad colorem
 sanguinis anq̄ ad formā epatis p̄uenit
 Cum em̄ q̄lib̄ mēbr̄ humore ab alon
 in se tractat̄ ad suā q̄ntat̄ similes in co
 lore sicut dyonia in p̄hitis Epas aut̄
 tū sit rubra caro ac si sit sanguis co
 gulatus h̄nt̄ a stomacho attractū in
 ruborem sibi p̄tem comitit̄ p̄ digestionē
 Est aut̄ epas om̄o vacuū a villis ner
 uos et p̄cedit̄ in ip̄o vene q̄ sup̄ p̄na
 corp̄ q̄ ramificat̄ in anatōia venas
 quietas ex ip̄o dispartite subius et sup̄
 sunt villi quidā sicut dyonia mana
 thōia venas quietas Et que ap̄ima
 quidam pte p̄cedit̄ diuidit̄ avena q̄
 porta natiuit̄ et sup̄ m̄sauce sugētes
 a stomacho et intestinis et ad succostas
 ab eis tracta e ad epas aut̄ epas de
 coquit̄ eam in sanguinem et p̄ venā
 concuū q̄ orit̄ sup̄ gibbū eius mittit̄
 eam in totū corp̄ ad nutrendū ip̄m et

et ab ip̄o gibbo mittit̄ aquositas eius
 p̄ duas emulgentes venas ad renes
 et hoc om̄id̄ tā in p̄hitis det̄manū Symē
 aut̄ epatis voco concuū eius vbi in p̄det̄
 rotundit̄a stomachi Gibbū aut̄ sine gibbū
 voco quodā eius rotundit̄e quod est su
 pius m̄ortai eius sup̄ficii Sp̄m̄dū
 succostas attracte quod digerit̄ que ebullit̄
 ut laus et mēsa ex ip̄a forma eius mittit̄
 ad fel et ad r̄stōn fellis Rotundū aut̄ sup̄
 quāt̄ epas ad dyastigma ut nō tangat̄ ip̄m
 nisi in p̄ueto ut nō coarctet̄ dyastigma ex
 parte in suo motu qui e alii valde labiosa
 Est aut̄ extēns rotundū ut h̄nt̄ et apte
 costis curuetur super ip̄m Epas aut̄ legit̄
 p̄mittit̄ nervos q̄ generat̄ ex nervo p̄uo
 qui venit ad ip̄m ut faciat ip̄m ad quietē
 sensū alique q̄ ad modū dyonia in animalibus
 et ut licet ip̄m ad alios v̄p̄ibus venit et
 ad ip̄m vena p̄p̄talis et affect̄ ei sensū
 et sicut ei caliditatem in nata et temperat
 ip̄m ad pulsū h̄nt̄ aut̄ vena p̄neciat̄
 ad epatis concuū ut cūctet̄ ip̄m qm̄
 gibbosit̄as eius sup̄ior euentā p̄tis motu
 dyastigmat̄ h̄nt̄ etiā qui attrahit̄ ex
 stomacho et m̄estōis nō attrahit̄ tanis
 in vniū p̄ueto concuū epatis et vacuū
 sed p̄ueto dispartit̄ in vniū omnibus q̄ sup̄
 m̄epate et ramis cap̄ ut tara h̄nt̄ e
 p̄tis magis sup̄ ip̄m diuisū q̄ in diuisū
 et magis complex̄ digō et ut velocius p̄
 fiat et ideo partes venas q̄ sup̄ m̄e
 pate subtiliores h̄nt̄ tūcas quā dille q̄
 sunt contra ip̄m ut r̄as calor digestivus
 penetrat̄ h̄nt̄ et digerat̄ ip̄m p̄mittit̄
 aut̄ qui p̄hendit̄ epas ligat̄ ip̄m cū p̄
 m̄ulis qui p̄hendit̄ stomachū et m̄estā
 ligamēto fortissimo et ligat̄ cū ead̄ collis
 dorsi et quidā et̄ subtilia p̄ua ligant̄
 ip̄m ad diuisa Continuat̄ aut̄ inter et
 cor et epas vena de qua dyonia mana
 thōia venas quietas q̄ vniūq̄ desce
 dat a corde in epas aut̄ eip̄s ascendat
 ab epate ad corde vel forte magis sit
 p̄dm̄ intencōis in sequētib̄ subtilis p̄
 ue sagabim̄ quodlib̄ et em̄ h̄nt̄ tūc e
 op̄matū aduersū h̄nt̄ etiā vena in ge

mose ligata e cu epate cu pammido
 dicitur spisso penetrat em her uena super
 ipm et subtilius quid latus eius e quod
 e aparte menseca eo q i tangit mēbru sū
 tiliā amplius aut epax hamis maui e
 aporcoe tempis hamis q epax alia aoy
 aialud q aliquo mō accedit ad ptes cu hōie
 qntitate Et omē aial plus quodens et
 debilius hns hns cor quā homo hē maui
 epax quā homo Continuat aut mē pōdū
 et epax neruus paruus et quācūqz corp
 est ppter afo apostemata q gtingit i eis
 ut pncā noelumentū paut diximz Adhuc
 aut pmo quod dicitur ex epate sint due
 uene quete q p una orit in soma et u
 litas huius fere taca e in attractōe tyli q
 stomacho et mēstims Altera aut orit
 agybbō ipuis eius uelitas e deferre m
 timentū ad mēbra et h gcaua uocat am
 plus aut epax hē additamenta q sint
 aures aut ale epatis quibus qphendit
 rotunditatem stomachi paut quibusdā di
 gnis Et maui mter hec additamenta e
 illud quod que nomen additamenti facit
 pbi pū hec aut additamenta nō p qm
 nisi quatuor aut quinqz Non latet aut
 eos q nō in omibus hominibus foriter
 qpmūt costas dōsi quīs compant eas
 in quibusdā hominibus et hoc mō q colligā
 diuerpō mēbō eo mō ead qitat eis cas
 tis uidelicet et drastugmata Adhuc aut
 caro quid epatis sensū nullū hē sed e
 ptes q deco tangit pamiculū pncat p
 h quod in mēstaur eis aliquid depānialo
 neruoso et id diuer pificat hec qitaco et
 uidiū de epate in hominibus Adhuc aut
 iam diximz mptias q genāas sanguis
 e in epate et mipsō sit sepacio colere
 et melancolie et aquositate An aut de
 paut opaco epat mgenācoe sanguis
 aln de pūit nō quiddā mgnādo pag
 nem sed in sepando ead adictis humidibz
 Et alqn de pūit opaco eius nō mge
 nerācoe sanguis sed i gndāoe sanguis
 boni Aliqn aut genātur impedimētū a

ea hars opaco mō nō ab epate sed com
 bus que attrahit ab ipō amplius aut
 in epate sit amēs qtuor uirtutes nales s
 plmūd digestiue uirtuas e in carne aq
 et plmūd aliaz uirtud tūc est in uillis
 eius dico aut uillos hoc mō quo detraūz
 decis m pncipio istius capituli Et p babilē
 e q aliquid eo liber uirtus nalis p ead
 in miferitas licet in hoc quiddā quā m
 tempis p m sequētes Galienū antiquū
 contradixerūt et dixerūt eos errasse q
 dederūt attractiā et retentiā m pūit
 dicentes q non sint nisi uie per quas
 fit attractio aliaz hoc e epate uirtus in
 duat aut uirtus p dicitis suis dicentes
 q p hēnt m pūit attractiā hēnt ead
 digestiua hanc attractiā et completōz pānā
 Adhuc aut p hēnt m pūit has uirtutes
 et quoz e q uementia mōtūta eoz ead
 q uementia e m sūū ut dicit h aut so
 phistica sint et debilia sint qm in me
 uibus mulas pūit e attractiua ut ad
 uiuans tū carne sit in epate pūit opaco
 complens Est em in mēst attractiua
 tū m sit mēst et nō e mēo digestiua
 m pūit forte dicitur pūe de qua nō e mōd
 q nō e in eis uera digō sed mulade
 mēis uera attractō et expulso alqn
 hō em nō recte q p derauit ea q uident
 q uidelicet tylius sensibile quertit in
 miferitas aliqua qūstione alterācoe
 digestiue Non em negandū e qn illo
 mquo sit penetratō sit aliq digestiua
 pūit expūitō m ore ipō eē aliq dige
 stionem Adhuc aut m dōbo e aliqua di
 gestio et attractio et expulso tū tūc p
 mēbru quod uelocitē uacuat Adhuc nō
 e qens q eiq sbe sint que sint eiusd
 opacois m pūit sit pūit opaco eoz quod
 p ead hoc concedat tūc pūit uilli qui
 bus epax attrahit sū de sū miferitas
 et tūc m pūit eiusd sū opacois tū e
 pate h igit de opaco nā dicit p anob
 fel aut e tylius pendens ex soma epat
 ad ptem stomachi et hē amica tūc ner
 uosam et h hē orificiū ad epax eo q in

ipā hysa eius est meatus siue porus
attrahens humores subtilem mēspā q̄
congruit ei ad coleram atrā d̄. Continua
aut meatus iste ad epate et vens m̄
bus gnatū sanguis et h̄ ibi fel plūmōs
ramos nervosos q̄uis ip̄e introitū qui ē
ex p̄ma epatis ad hystm fellis sic p̄pendi
culāis habet ead̄ poros ap̄tas ad sto
machum et intestina ad q̄ mandat colē
supfluitatem ut mordicando ea coactet
ad expulsiōē et appetitū attractatōē huius
aut meatus ramus vms ḡmuaē ad duo
deno et q̄m̄ aliquid p̄uid̄ de eod̄ meatu ḡ
tmuaē ad fundo stomachi. Al̄i aut̄ etant̄
magnis p̄uent ad fundo stomachi et
p̄uis adduodē ut in plūibus aut̄ ē
meatus vms cū duodeno quātū. Adhuc
aut̄ introitus ramus sigentis colera p̄
m̄ ē introitu siue meatu vesice in
vesica et d̄ triglu aut̄ fel hystm immo
rem vocauerūt et vesicam hystm ma
riorem. Causa aut̄ quare colere hystm ē
in epate ē ut m̄idet̄ epas asupfluitate
colica et ut calefaciat sicut vas p̄ sub
missionem ignis et subtilitatis sanguis
asupfluitate p̄uosa et ead̄ ut si aliq̄
repluat̄ feces q̄ in m̄yratione fellis q̄mo
uent mortificando intestina et ead̄ ut
mollificent̄ lacerta corp̄ ex s̄ntate colē
retenta ab humore supfluo. Q̄ aut̄ in
plūibus nō ē v̄a fellis ad stomachū sic
ē ad alia intestina ut lauent̄ ex stomacho
supfluitates eius sicut lauiatur intesti
nis. Ideo et q̄ humor fellis ledit sto
machū valde corp̄ pati nauisā et co
rumpit̄ m̄p̄o abus et digestio per id̄ q̄
m̄stet̄ ei de humore fellis aduenit̄ aut̄
felli ex vena pulsanti q̄ ex nervo q̄ co
tinuat̄ cū epate duo ram̄ valde p̄ui
fel ead̄ sicut vesica v̄a h̄ tūcā q̄
p̄ortam cotribus p̄ebus villos. Q̄m̄ aut̄
non attrahit fel coleram aut̄ si quid
attrahit sed nōm̄ q̄plete cucūnt̄ nomi
menta q̄m̄ em̄ colera retinet̄ sup̄ fel
fel induit̄ apostema epatis et v̄tica
et q̄m̄ p̄uaret̄ et induit̄ febres ma
las. Q̄m̄ aut̄ superflue fluit̄ ad mēb̄.

v̄me voluerat ea et si ad alia mēbra
v̄ndans induit̄ herispilā et formicā et
huor̄. Et q̄m̄ p̄git̄ in toto corp̄e quic̄ta ac
cadit v̄tica. Et q̄m̄ fluit̄ ad intestina indu
it̄ solūm venare cū intestino r̄asura.
Splen aut̄ v̄mo enacuato r̄ud̄ ē sanguis
et adustionis eius cinere q̄ ē melancolia
nālis et melancolia accidentalis. Et habi
q̄dam v̄tute resistendi cordi ex latere
v̄mo et fellis et epate ex latere alio. tra
hit turbiditatem sanguis et dirigit̄ eam et
q̄m̄ accipit̄ aut̄ pontica mandat̄ eam ad
os stomachi ut coactet appetitū in coct̄
temperet caliditatem ip̄uis v̄na aut̄ p̄cip̄
mandat̄ est vena magna. Q̄m̄ aut̄ debili
tat̄ splen̄ in trahendo melancolia ex epate
te accidit̄ in corpore ḡmudines melan
colica sicut morp̄ice m̄gr̄ et cancer et
varices et elephanae et lep̄ huius. Si aut̄
l̄m̄ quid̄ attrahit sed nō p̄t̄ as̄ expelle si
p̄flud̄ opilat̄ et fit magnus et m̄m̄q̄
tit̄ et forte ap̄ostema. Si aut̄ expellit̄
eam supflue et ea pontica facit̄ q̄m̄
em̄ m̄m̄d̄ et appetitū eibi imoderatū p̄
aut̄ ē accipit̄ facit̄ nauisā et vomitū
et in intestinis al̄i facit̄ accedo ex cora
acōm̄ morti feram et alia huius multa fa
cit̄ q̄ ē medicor̄ considerare. Adhuc sicut
splen̄ ē mēbrū longū ad modū lingue
quātū cū stomacho ex p̄te sinistra pro
tensum v̄t̄ v̄t̄ ubi ē d̄orsū attrahit
melancolia cū collo ḡmuaē siue meatu
ḡmuaē cū ḡmuaē epatis sicut ead̄
ad ip̄m̄ p̄uent̄ meatu fellis et expellit̄
ip̄m̄ ad meatu qui orit̄ ex mēbrū p̄te
eius et splenis quid̄ ḡmuaē sequit̄ ip̄m̄
stomachū. Siue ḡmuaē fecit̄ ad cas
tas et suspensio quid̄ eius ē costis nō
est cū ligamentis plūibus foribus v̄o
cū pauas villosis que v̄gorant̄ cū
pamuculis costar̄ et in ead̄ late cōti
nuat̄ cū v̄emis quic̄tis et pulsantibus
Adhuc aut̄ lacus eius ḡmuaē supfluat̄
venit̄ super stomachū q̄m̄ sic eam
distans in fidi epate cadens ap̄ut̄
in siue stomachi continuat̄ aut̄ in
ip̄m̄ et stomachū vena m̄curata ead̄

utriusque ipsorum et per ipsum et quedam suppe-
 so ipsius et ead substantia ipsam asphyat q
 constat aduabub tunc cu ramis qui est
 ipa sepant in plene ~~ca sunt plime~~
~~ne pulsatiles et quiete~~ q multa sunt mis
 sed pui in trant ipm et quibid in plene
 caa sunt plime vne pulsatiles et quiete
 in quibus sanguis digitur et afflatur sic
 eius et deinde expellit supfluitas eius
 Corpus aut plenis et raris ut facile re-
 cipiat supfluitates melancolic q ipm i
 gredunt Degit etia ipm pammiculis or-
 tibus asphyat et hieatilla dya fragma-
 ti pammicula em dyafragmat et est ex
 sphyat Sic ergo patet q subprez illo
 de quo dicitur e ex latere dextro est epa
 et ex latere sinistro e splen Et situs horu
 mebroz i simbus aialibus hincalibus her
 duo mebra est vnus et idem qui dicitur
 e et muta per accidens malis aialibus ho
 e vni de mirabilis nature de quibz locuti
 sumus in 2o phisicor Splen aut homis
 e strictus et langa et situs in optioribus
 splen parca Epur aut e rotundus et site
 in figura epati thauri lare no sit em i
 quantate et in eo sicut in vase e colca
 rubea sed he parca qam hysm in qua
 qtime Ad huc aut in quibusda regionibz
 no movent hysm sine vas colere quoda
 fel in quibus suffocatur hoc aut a; ee q
 ille regiones sunt frigide et huide val-
 de Et ideo i ebullitoe holi in epate parca
 e quod ebullit Et no he hysm hinc at-
 trahendo Sed diffundit in epate et mes-
 tibus et corripit ea et ideo suffocatur oues
 Epur aut applicat vne maior q e mter-
 cor et epatis gibbid no he colligancia
 cu ptibus ortuq ascendentalz ex corde
 et descendentalibus ab ipso Vena aut alia
 maior exq ramificam in parte e caa ap-
 plicata pome epate in porta per quade
 ingressa et attractus holi ex stomacho et
 i testino Splen aut e applicata vne
 maior q venit ex gibbo epate quada
 em ramis illius optendi usq ad splenem

et per illa trahit colerid nigram que
 e melancolia
**Capitulu septu de dispoicoe et vtilite
 renu**

Ence aut sunt mebro attrahet
 supflua aquositas sanguis agob
 bo epatis per duas emilgetes
 et optea digestioe in epate nra
 em e multa et supflua aquositas abo q
 aliter no fluat ex intestinis p impericias
 ad par Cu aut in epate optea e dige-
 tit no e nra q tuc sanguis epate est
 qui vadit ad mbra Et ideo creati p re-
 nes attrahentes eam p forame quod e
 i medio coz Et illi quide sunt duo qm si
 eet vnus magnis coarctaret locu et
 no traheret sufficienter aquositas ad de-
 stensu sufficientem Duo etia ideo p ut
 si vnus accidat no ammetid alter faciat o-
 portem de pter aut ven alior e q smis-
 ter et ex pmo partus epati fortius e
 hat quomo nulla vne trahit nisi ad dista-
 tiam detatam Smister aut part subdo
 ut det locu splen descendenti aut ut ol-
 tibus in destensu versus vesicam trahat
 aquositas dmi aut facti sunt ut p tuis
 vne ad nuata et ut melis respicit no
 timentas acutus humor qui descendit ad
 ipos cu vna dantau etia sunt ut ad
 illa qtauitatem vna trahat hinc etia
 additamenta ut q si maior sit in eis v-
 tus et opaco aquositas aut q pvenit
 ad renes purificat renes et transme-
 tit eam ad vesicam aquositas em q ad
 renes pvenit e ad huc p mixta alia p
 ti sanguis et e sicut lotura carnis q
 fortit e lota et hinc sanguis ab ipso se-
 pant renes ad mtemid suu et aliaz
 part q sunt eis vne ppter quod qrit
 q ad renes debiles p msepando fit vna
 sicut lotura carnis Sed aut modo est
 de epate qm epur ex debilitate sua no sa-
 tis sepat sanguinem sed ad mmo sangi-
 mitat eam ad renes tuc vna simili
 sit sicut carne lotura Rembus aut adve-
 nit nervus parvus exq atan pami

quibus involuunt Vena ead exlatere
epatis que diuidit in emulgentes aduenit
eisdem Adhuc aut aduenit arteria q dicitur
natum ad epas post membra q dicitur hinc epas
videlicet et plenem sunt venes et suppo-
ti sunt spondilibus illis tribus que sunt
in ossi remi Circa aut remi est sicut
creatio vacce Et doctores remi e arrior
in situ sicut ad sensu manifestat in ana-
thomia hinc venes et pinguedo q ad
hanc dextro minor e q pinguedo sinistri
Causa aut huius q calidior e et epas in
timor et ideo q sunt magis humidum quod
e mipo quod in sinistro pinguedo em pro-
uenit ex aquoso sanguine quod et no con-
sumptio Adhuc aut avena maior q stat
super gibbum epatis et ab ortu descendit
te epas due vene Una quid queta
que venit avena maior q diuidi in du-
as emulgentes alta e pulsans q venit
ab ortu et hinc puenit ad venes et
non manant nisi fundit apert qm in me-
dio vniuersi remi e p fundit quoddam pte
venarum et ad illud trahit aquositas
et purificat mipo et illud forame aq
e manet et aliquid magis et ista facta aut
hinc remi in remi maioribus circa mpo
Invenit etiam maiori quod dicitur koky et
hoc e aut maiori quod vitulus in mpo
dicit et venes eius in figura similes p
venibus vacce licet in quantitate multo sit
minor et sunt duriores omnibus alijs
atibus ppter tressitatem corporis eius
et ossa eius omnia p cartilaginosa et id
difficiliter incedit licet faciat fetus i-
tra et no defaali maitur nisi in tempore
pripit et hinc vacce vacca sed no e p-
cis ille ronuus qui bos in mal vacat
due aut vene q ad venes pcedit q em-
gentes vocant ramificant i ipis remis
sed no puenit usq ad venarum remi
Significat aut huius e q in illo anno sangis
invenit in venarum remi Et si forte
aliquis dicit q exiret sanguis ad moit
aut sicut facit de pulmoe hoc no pe-
et vix q venes dicitur sicut et fortasse

atment quod e mias et tunc infra ipos
sanguis q gebat in morte Sed q fundit
remi ex loco fovearum exiret due vie for-
tes due per quas colat vna amadico
sanguine qui sicut mica ad huc aut ab ar-
tia ortu exiret due vie alie q sicut due ra-
me arte et puenit ad venes ut dent
eis calorem per spon et motu et ut dent
eis vitam Similiter aut amadico vniuersi
remi exiret vna quasi sit de suba nervi
creata et inuitate e nervus quoddam ex
quo gtorit panicle remi et puenit ad
spondilia que sunt pars ossis ante su-
remi et sunt indites spondilium dicitur ut
per illos ligent venes et suspendant
ad spondilia illa Et deinde cedem vene-
reus colat in sicut pcedit ad ossa an-
tham et ramificat in eis pmo deinde
itero congregat motu efficiunt mam-
feste visu et extendit super vtraq
anatham Vie aut sue motu exiret
avens emulgentes p venes pinguedo
puenit usq ad vesticam Vistica naq
vltimud e mbris maior et pendet
avis pcedentibus avibus p quas afflu-
vna in vesticam per mod in anathomia
vestice dicitur magis hinc em vie inter duas
tucas vestice pcedit ad pncipud illius
partis vngit q e collu vestice ad motu
q in mulieribus et ibi cadit magis
vestice Circa quaq em circa vesticam p
ptes quoddam tunc vesticam vestice q sunt
de suba pte sicut tele sicut panniuli capil-
latis quia ead de nervis capillatibus gtorit
et quod ad aspectu videt e eusd sicut
tunc e pice pectus qui dyastagma vo-
cat q dicitur e de suba siphat Vesi-
ca aut hominis magna e respectu sui
corporis e suba vngit e applicata collo
vestice omnibus animalibus nobis nos im-
plus aut vie sue porosi motu exiret
avens de quibus sepius dicitur puenit
ut ad vesticam et p vesticam ad trefectos
Et nos quide licet dicitur supra anathomiam
trefectorum et mias tamen ad huc multa
reperant dicenda in suis de istis mbris sicut
q induerit gmbus animalium motu ad

aut pice q̄ omnia membra m̄iora q̄ sunt
in maribus sicut et in femis et capite p̄ter
m̄icem et figura illius q̄ videt̄ p̄t q̄
nos̄t̄ per suam diuisionis m̄ebrarū q̄
anathomia greco nōie vocat̄. Situs i
matricis ē sup̄ m̄estimū in suis p̄tendi
cū quasi ab umbilico usq̄ ad os uulue et
ideo dicit̄ ypoctas q̄ mulier q̄ ḡcipit pa
tit̄ corcōes si bibat mellitacitū q̄ opp̄m
m̄estimū amittit p̄ quod debet̄ conre ve
tostas de hoc aut̄ dixim̄ sup̄ius in ana
thomia m̄icis p̄ q̄ m̄icem alit̄ m̄fūs ē
vestra. Non aut̄ om̄i aialū m̄icis h̄nt
p̄tem suā q̄ aliter p̄ca ē m̄fūs q̄ h̄nt
longa et stricta corpora et alit̄ m̄ ouata
luis et aliter m̄gnatibus sibi p̄t. Et m̄
h̄is etiā h̄ p̄mā distitū p̄tus m̄icid
corp̄ ista igit̄ ē creatio h̄m̄is m̄ebr̄
m̄iorū et optiorū et sup̄iorū et m̄fiorū et
suis corp̄ ē p̄tm̄ q̄ narratū m̄f̄it̄
**Cap̄ Am̄ et ē digressio declarans dis
p̄tationem cutis et physionomia eiusd̄**

M̄ia aut̄ membra h̄c amb̄
cutis et ē quasi p̄t conp̄ctio
nervos̄ et venas filariter
reflexas adinuicem nec inuol
uant̄ ea membra m̄iora et ē ideo albe
sub̄ op̄ta quas ex duabus pelliculis q̄
p̄ una vocat̄ m̄ior et ē sub̄tilior quā
optior et utilitas pellicis ē q̄m̄ et re
p̄tere nocumētis q̄ sicut ab excellētia
sensibilis et ideo facta ē sp̄ssa et h̄uq̄
signū ē q̄ h̄mo in loco remotis aut̄
cū ardore sentit̄ aq̄ calidā q̄ temp̄atā
sentit̄ in loco m̄tegre pellicis et q̄ ē albe
sub̄t̄ nervose ideo extēdit̄ m̄p̄m̄que
et contrahit̄ in macie et ē alba quasi p̄
sp̄cia p̄ter quod color sanguis apparet̄
per ip̄am et resulget̄ om̄is color qui ē
rubei in m̄fatis per albidē sup̄ extēnsū
et h̄c creat̄ color n̄alis et pulc̄ et
q̄ cor rugat̄ pellicis ex frigore etatis
denigrant̄ uel palest̄ h̄m̄es eo q̄
rubor sanguis tūc per ip̄am nō apparet̄
et alit̄ sicut sp̄ssa pellicis et ab illis nō re
soluit̄ sup̄fluitates sicut ab illis q̄ h̄nt pel

lem tenuem q̄ frigus in sp̄ssauit̄ pellicē
et hoc multiplicat̄ sup̄fluitates et pel
lis sp̄ssa continet̄ eis ita q̄ m̄cū resol
uit̄ decas per ip̄am pellicis aut̄ h̄m̄is
vbiq̄ eiusd̄ coloris et videt̄ m̄p̄t̄ in ano p̄t
adusp̄ione q̄ ē illic. Similit̄ aut̄ in om̄i
loco m̄q̄ m̄ebrū q̄ficat̄ ad m̄ebrū aliud
temp̄e estus diu adurit̄ pellicis et quāt̄
ad ruborem et in locis duris m̄durat̄ pel
lis et in sp̄ssatū p̄cut̄ in planta pedis
et uola manus et sup̄ trancē capiti
physionomia aut̄ h̄uq̄ assignat̄ aphylētiōe
sapiente qui dicit̄. Et color niger lauis
uersitū p̄cut̄ m̄dicat̄ et m̄bealle et re
fertur ad h̄ta toros qui h̄tane quatuor
p̄ma climata color aut̄ albid̄ rubeq̄ fortis
et aūps ostendit̄ et h̄c ē h̄tancū m̄
germaid̄ p̄cipue et h̄tancū septi et
septim̄ climatū color aut̄ vehementer
albus cū pallore defectū signat̄ d̄n̄t̄
omnia uictoria p̄cū color aut̄ ru
biādis nō clare rubedinis sed sp̄sse et
temp̄e dolis studet̄ h̄m̄is declarat̄. Co
lor aut̄ pallore deformat̄ effemiatū
amore femiā aut̄ in beallū et timidū
signat̄ si nō ab egritudine p̄t cū coloris
sed anā. Si aut̄ fuscus color et t̄m̄erq̄
pallorū occupat̄ loquacē significat̄ et
m̄p̄atū et uacū color aut̄ ignitus
lucenabus oculis et aridū ad m̄ fa
miaz exigit̄ color aut̄ mediq̄ m̄t̄ albid̄
et nigrū qui declinat̄ in brumū si est
latus boni ingenij uirū op̄t̄ et bonorū
morū uirū ostendit̄. Amplius aut̄ ad p̄ctū
solū rubore ē obductū uacūdia in flā
matū am̄ ostendit̄. Si aut̄ uene tym
p̄as et cernias rubeo sicut et oculi sag
uinci ostendit̄ adeo uacū ac si p̄t in
sanus. Si aut̄ totus uolq̄ rubet̄ et si
maior rubedo ē in fronte ad d̄m̄st̄oe
oculorū significabit̄ uerecūdia. Si aut̄
ē ad tremore et ampliāde narū signi
ficat̄ totū am̄ ira maximā in flāmatū
Si aut̄ pli oculi rubent̄ ad h̄m̄ore
significabit̄ obrietate madente. Si aut̄
ad rubore p̄t̄ si significat̄ ira defectū
am̄ h̄c igit̄ sicut signa physionomie
q̄ regiōn̄ physionomia aut̄ h̄m̄is nō quide

semper et ad naturam sed scilicet et pba-
 biliter ostendit hęc aut signa in animalibus
 et hominibus nõ re ferunt nisi ad eas passio-
 nes que nature in sunt q̄ capiunt et pueniunt
 ad vitam et nõ ad illas q̄ sunt aut plus se
 t̄ in se et geometria sed potius sicut est
 vita et consistencia et hinc et h̄ e p̄ dicit
 ar̄ in fine s̄ dicit p̄ ar̄ analiticoz q̄ nõ
 cognoscere possibile e si quis concedat
 transmutatiõem simul corpis et animi Sed
 ea q̄ sunt nature passiones distens
 em̄ aliquis fortasse in se transmutatiõem
 t̄ in se passione Et hoc indispõe corpis n̄
 p̄t agnoscere h̄ em̄ passio nõ e corpis q̄ s̄ dicit
 h̄as corpis nobis in sunt sed potius tales
 ut et concupis Sic igitur elementa et p̄cipia
 ex quibus in hac s̄ dicit h̄emus ad
 cognoscendõem s̄ dicit animal et opm̄ corpis et
 m̄m̄entõem et gn̄atõem iam q̄ntõem s̄ dicit p̄
 missim̄ membra em̄ om̄m̄ m̄m̄entõem s̄ dicit
 q̄ntõem ad membra hominis similit̄ et opa
 et virtutes corpis

*Inapit liber secundus animalium in quo agitur
 de generatione aliorum animalium ad hominem secundum
 generationem et differentiam Tractatus primus
 de manifestis membris Capitulum primum
 de convenientia que est in superioribus membris
 capitis colli et pectoris*

Non ad huc in libro primus
 sed diligenter postulat mo-
 dum componens membra
 omnia que sunt in homine et
 regimine vite quod est
 apud s̄ dicit naturam et ad ip̄d referantur
 aliorum membra et corporis intelligantur re-
 gimen vite corpis et m̄m̄entõem et gn̄atõem
 Tunc em̄ p̄fecta hominis s̄ dicit de animalibus
 primo autem comparantur membra manifesta
 ostendentes q̄ h̄nt membra p̄portõem
 membris manifestis hominis et q̄ nõ h̄nt
 et que h̄nt plura membra membris hominis
 et q̄ nõ h̄nt dicantur igitur q̄ quedam me-
 bra animalium exteriora sunt q̄ntõem et quod
 dixerantur valde consilia aut dicantur
 q̄ multum q̄ntõem h̄nt figuram licet nõ
 om̄m̄o sint eiusdem figure Et hoc in q̄ntõem

sunt in membris quecumque ad unum accedunt
 genus sicut equus et asinus et equi cuius
 et hinc que aut multum diversificat sed
 modum sui generis quod et membra h̄nt in figura
 multum diversa h̄ em̄ diversitas e in di-
 versitate quantitatibus in figura membris
 forte sit ad pluribus et distantibus generibus
 aliud generis sicut equus illud em̄
 in figura tunc aliorum membrorum generis ad
 unum generis sicut e in membris dicitur
 nam distantia generis in se faciat ad media
 in se quod nõ t̄nt de eorum t̄ntõem
 in se per medium Et aut quoddam genus
 in quo membra generis et h̄ animal e quadru-
 pes generans animal sibi sicut et quecumque
 hoc generis generantur quod membris q̄ p̄portõem
 membris hominis h̄nt caput et collum sed
 membra capitis corpis in forma diversa sicut
 s̄ dicit animal quod sicut h̄nt membris in se
 loco em̄ animal talis animal et ad calli sui
 nõ p̄portõem ex spondilibus flexibilibus
 annulis sicut corpora aliorum animalium quod
 os colli p̄portõem ex spondilibus colli et
 tunc hoc differt ab aliis tunc tota corpis eius
 distans maior generis tunc corpis in tunc ta-
 nis in hinc igitur membris que sunt in deo
 generis p̄portõem h̄nt ad caput membris q̄ sunt
 in homine amplius aut eius generis contra
 animalia q̄ videtur sicut quadrupedia generis
 sibi similia loco manus hominis h̄nt pe-
 des anteriores Et quodammodo aliorum sicut pe-
 des e anteriores h̄nt quodammodo digitis sicut
 aut in multis suis operibus videtur eis
 loco manus hominis Et quodammodo em̄ in
 hoc q̄ pes sicut in talibus animalibus nõ
 e absolutus neque levis motus sed ligatus
 et quasi tractatus post alium sicut neque magis
 sicut sicut absoluta e et gravis motus e in
 homine ab hac tunc qualitate operis ele-
 phas quia ille nõ videtur pede anteriori p̄-
 maud sed potius p̄m̄m̄entõem sua et hoc
 e ideo quia nõ h̄nt animal sicut pedem an-
 terius nec animal digitis pedis solutus pe-
 des em̄ anteriores multo sunt multo ma-
 iores posterioribus q̄ potius sunt ad p̄-
 tentandõem molem corpis quod tunc eis ad
 operandum sicut em̄ animal corpis sicut